

СТЕНОГРАМА
засідання Комітету з питань фінансової політики і банківської діяльності
16 січня 2019 року
Веде засідання Перший заступник голови Комітету ДОВБЕНКО М.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, доброго дня всім!

Значить, у нас сьогодні трохи нетрадиційний підхід. Хочу, перш ніж відкрити засідання, зачитати заяву народного депутата Павла Різаненка: "Прошу дозволити мою участь в засіданні Комітету Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності, що відбудеться 16 січня о 14:30 за допомогою Skure-конференції у зв'язку із хворобою".

Ми перевірили, у нас є Skure-зв'язок і ми це можемо... До речі, ми вже з замом один раз таке робили, коли ми обирали, пам'ятаєте, до складу Ради Нацбанку, да,...

... за традицією...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Вікторович, давайте пока... це другий раз, ще незакономірність. Якщо вже буде закономірність – будемо розглядати. Да. Тому, колеги, на підході член комітету Іван Фурсін, він каже, що він уже тут просить починати, і у нас кворум є.

До речі, у нас сьогодні передбачається, навіть, і більше, ніж кворум. Тому, колеги, якщо ви не заперечуєте, я можу запропонувати розпочати наше засідання. У нас членам комітету роздані порядок денний і регламент. Значить, ми пропонуємо розглянути 5 питань. Значить, регламент відведений по кожному, колеги, бачите. У нас тут, значить...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Уже на зв'язку, да. Дякую.

... (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хай не ображається, да. Значить, колеги, ви бачите, що у нас в порядку денному є, значить, і доповідь Голови Національного банку пана Смолія, і проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, кабмінівський законопроект. І питання визначення представника комітету конкурсної комісії, і питання щодо порядку і регламенту здійснення конкурсного відбору членів наглядових рад держбанків, і "Різне".

Тут пропозиція поступала, щоби ці технічні питання 3 і 4 і 5 розглянути у режимі без запрошених або, вірніше, у обмеженому складі запрошених. Я маю на увазі, тут у нас по конкурсній комісії є представник Світового банку, пан Фонтейн, і представник Міністерства фінансів може бути. Це – перше.

І друге, що я хотів ще сказати: в нас прибули всі запрошені, в нас є Яків Васильович Смолій – Голова Національного банку, Гасвський Ігор Миколайович – перший заступник голови Держслужби фінансового моніторингу, є Верланов Сергій Олексійович – заступник міністра фінансів, у нас на підході Юрій Ігоревич Гелетій – заміністра фінансів, присутні керівники департаментів і відділів цих державних інституцій, також член Ради Національного банку України – Василь Миколайович Фурман, і Вім Фонтейн – представник Світового банку.

Колеги, яка думка? Починаємо з такого порядку денного і регламенту? Тоді прошу проголосувати.

Хто за такий порядок денний і Регламент, прошу проголосувати.

Дякую. *(Шум у залі)* Дякую, одногосно. Спасибі, колеги. Дякую, дякую, Павло Олександрович. Колеги, тоді приступаємо до обговорення. Хочу перш ніж почати розгляд першого питання, сказати, що відповідно до статті 51 Закону "Про Національний банк України" передбачено, що Національний банк України підзвітний Верховній Раді України в межах її конституційних повноважень, що полягає, зокрема, у доповіді голови Національного банку у Верховній Раді про діяльність Національного банку.

Хочу повідомити, що до Голови Верховної Ради та до нашого профільного комітету звернувся Голова Національного банку Яків Смолій щодо його готовності виступити на пленарному засіданні Верховної Ради з відповідною доповіддю. Вам копія цього звернення надана.

Хочу сказати, що цю доповідь вчора на Погоджувальній раді запропонував внести до порядку денного пленарного засідання на п'ятницю, 18 січня 2019 року. Хочу сказати, що попередньо з керівництвом парламенту це погоджено, але ви розумієте, в залежності від того, яке рішення буде нашого комітету, буде прийнято остаточне рішення.

Тому я пропоную надати можливість Якову Васильовичу викласти тези, доповіді про діяльність Національного банку України за 2018 рік в нашому профільному комітеті по регламенту 10 хвилин, а потім запитання-відповіді і виступи. Прошу.

СМОЛІЙ Я.В. Дякую, Михайло Володимирович.

Ще раз доброго дня, шановні колеги. Я дякую за можливість представити сьогодні інформацію про результати діяльності Національного банку за 2018 рік. Це важлива зустріч для нас, це підтвердження нашої прозорості – одного з п'яти ключових принципів роботи Національного банку. Я впевнений, що взаємне порозуміння, прозорість допоможе нам співпрацювати в майбутньому році більш плідно. Успіх нашої спільної роботи – це прогрес в розвитку фінансового сектору України.

Перш ніж почати мою інформацію про роботу Національного банку в 18-му році, я хочу високо оцінити нашу співпрацю протягом минулого року і подякувати вам, членам комітету, за підтримку важливих для фінансового сектору законопроектів протягом минулого сезону. Це дійсно був плідний рік і ми гордимся тим, що нам вдалося разом з вами, разом з іншими депутатами членами парламенту прийняти низку законопроектів надто важливих для діяльності фінансового сектору.

Сьогодні вранці в Національному банку ми провели зустріч з нашими клієнтами і партнерами, було запрошено більше 150 чоловік, був присутній Михайло Володимирович, Василь Миколайович – член ради Національного банку, всі члени Ради Національного банку. На цій зустрічі ми частково почали дискусію із комітетом, представленим Михайлом Володимировичем, про результати роботи. І я коротко повторюся щодо наших здобутків і поділюся тим, які питання підняв Михайло Володимирович як проблемні на цій зустрічі.

Ми відзначаємо, що 2018 рік дійсно був плідний і в першу чергу всі, хто був присутній на цій зустрічі і навіть раніше при підведенні підсумків діяльності роботи фінансового сектору за 2018 рік на різних асоціаціях: Американська торгова палата, Європейська Бізнес Асоціація, Українська спілка, спілка підприємців України. Відмічалось, що одним із важливих досягнень Національного банку уряду в 2018 році це було відновлення макрофінансової стабільності, яку в останнє Україна бачила ще до анексії Криму і військового конфлікту на Донбасі. Для представників бізнесу це було одним із самих важливих показників, яким вони оперують сьогодні при прийнятті рішень розвитку бізнесу, інвестицій в економіку і інші кроки, які зв'язані з макрофінансовою стабільністю.

Цього року українська економіка продемонструвала максимальне зростання за 7 років. І ми по результатах 9 місяців маємо статистику, що ріст ВВП був на рівні 3,9 відсотка річних. Наші прогнози по кінцю року це буде 3,4 відсотка річних, це найкращий показник за 7 останніх років. Інфляція за підсумками року відновила зниження і вперше за 5 років зменшилася до однознакового рівня. Коли ми отримали 9 числа увечері статистику офіційну і зрозуміли, що 9,8 відсотка – це не той показник, до якого ми прагнули, це не був наш прогноз, хоча ціль 5 відсотків залишається незмінною. Але однознаковий показник – це психологічно важливий показник, який говорить про те, що режим інфляційного таргетування, який є ключовим і в діяльності Національного банку по таргетуванню інфляції, спрацював і ми маємо суттєве зниження, яке сьогодні демонструє і підтверджує державна статистика. У 17-му році це було 13,4 відсотка, сьогодні – 9,8. Це суттєво.

Сьогодні можемо впевнено говорити, що послаблення фундаментального інфляційного тиску на українську економіку відбулося і створення комфортніших умов для роботи бізнесу, формування заощаджень населення, поступове наближення інфляції до середньострокової цілі Національного банку 5 відсотків – це те, куди ми рухаємося. Дійсно, з огляду на посилення інфляційних ризиків впродовж минулого року ми 4 рази підвищували облікову ставку, це те, якими інструментами нам вдалося це зробити, це плюс 3,5 відсотків до 18, які сьогодні діють. Це зумовило підвищення процентних ставок по депозитах, відповідно надало стимули для збільшення заощаджень, зменшення споживання. І зрозуміло, Михайло Володимирович справедливо говорить, що ми, з однієї сторони підвищили ставку, яка збільшила вартість кредитних ресурсів, а з другої сторони, як позив ми маємо тренд на зниження інфляції, маємо тренд для збільшення накопичень. Я хочу додати, що в наслідок такої жорсткої монетарної політики, а інші фактори – зовнішня кон'юнктура для нашого експортного потенціалу, яка була в першій половині року. Потім надзвичайно хороший урожай пізніх зернових у другій половині року, сприяли рекордному врожаю, теж сприяли рекордному врожаю і нам вдалося викупити з ринку більше, ну, сальдо... позитивне сальдо по валютних інтервенціях більше 1 мільярда 400 мільйонів доларів США – золотовалютні резерви і стабільність національної валюти, даже гривня укріпилася по відношенню до долара в порівнянні з початком року на 1,4 відсотка річних. Середній курс гривні до долара протягом 18-го року був на рівні 27,2 відсотка. Це також був показник, яким ми можемо гордитися, тому що це ознака стабілізації на валютному ринку. Ну, і, знову ж таки, така ситуація плюс меседжі, які йдуть від Національного банку як прозорості діяльності, відроджують сьогодні довіру до Національного банку і спроможність Національного банку згладжувати надмірні коливання, це вже відчувається і у бізнесу, і в населення. І відсутність значних панічних настроїв на валютному ринку навіть після агресії Росії в зоні Азовського моря і введення військового стану, всі ми були свідками

того, що це ніяким чином не вплине на ситуацію на валютному ринку. І ми в той час також зберігали активну присутність, і таким чином попередили паніку з боку учасників ринку і населення. І нам вдалося втримати, ми вийшли з комунікаціями, це означає, що є вже довіра до того, що ми говоримо. І, маючи ті інструменти, якими оперуємо, нам вдалося зберегти стабільність і не допустити паніки, яка могла бути в зв'язку з введенням військового стану.

Зміцнення гривні надало, як я вже казав, можливість для активного поповнення міжнародних резервів повздовж року. Сальдо склало 1 мільярд 372 мільйони, якщо бути більш точними і вони всі були спрямовані до золотовалютних резервів.

Крім того, всі ви знаєте, що в кінці 2018 року відновилося співпраця з Міжнародним валютним фондом. Була підписана нова програма stand-by терміном на 14 місяців об'ємом 3,9 мільярда доларів США. Завдяки цьому відновилося співпраця з Світовим банком і Європейською комісією і в кінці року спільно з траншем МВФ 1,4 мільярда, 2,4 мільярда доларів США було отримано Україною, спрямована частина до золотовалютних резервів, частина на фінансування дефіциту бюджету Міністерства фінансів.

Таким чином ми маємо на кінець року об'єм золотовалютних резервів 20,8 мільярдів доларів США. Це показник за останніх 5 років. Такий показник був останній раз в кінці 2013 року. Протягом 18-го року ми перебудували нашу пруденційну функцію. Ми запровадили відповідно світовим стандартам ризикоорієнтовані підходи до здійснення нагляду за банками. Процес оцінювання банків Среф став безперервним і здійснюється одночасно за всіма банками. За результатами оцінки визначається заснована на комплексному факторі стратегія нагляду за кожним окремим банком.

Ще однією новацією минулого року стало проведення щорічної оцінки стійкості банків, яка складається з оцінки якості активів, а для найбільших банків – стрес-тестування. Такі процедури є усталеною практикою провідних регуляторів світу і це дозволяє упередити надмірне накопичення системних ризиків, підготувати банки до можливих майбутніх криз. Результати оцінки стійкості банків по двох сценаріях були опубліковані і сьогодні ринок знає про те як виглядає кожен банк і як він буде себе вести в разі настання непередбачених обставин.

Попередні кроки лягли в основу стратегії макропруденційної політики, яку Національний банк затвердив також минулого року. Цей документ визначає що і як ми будемо робити, щоб забезпечити відповідно до нашого мандату фінансову стабільність необхідну для сталого економічного зростання. Минулого року в рамках переходу до міжнародних нормативів для банків на основі бази ..... Національний банк запровадив перший макропруденційний інструмент – обов'язковий норматив ліквідності LCR. Це норматив миттєвої ліквідності і він вступив в силу в грудні 2018 року. Сьогодні є обов'язковим для дотримання всіма банками України.

Не менш важливою подією стало запровадження нових стандартів організації системи управління ризиками. Відповідним документом передбачено більшу долученість ради банку у своїй наглядовій функції до створення працюючої інфраструктури управління ризиками, контролю за дотриманням загальних принципів управління ризиками і положенням визначений перелік основних ризиків, щодо яких банк має обов'язково здійснювати виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль і звітування.

У грудні 2018 року ми затвердили нове положення про ліцензування банків. Це принципово новий документ, основним завданням якого є перехід від формалістичного до ризикорієнтованого підходу у питаннях ліцензування банків, забезпечення регулятора інструментами для сутісного аналізу при здійсненні погоджувальних процедур. Запрацював кредитний реєстр Національного банку.

З 1 вересня Національний банк надав банкам можливість отримувати з кредитного реєстру інформацію стосовно боржників, умов кредитних операцій, виконання зобов'язань за такими операціями класу боржників. Це буде дозволяти банкам комплексно оцінювати ризики боржника і, як результат, почувати себе більш впевнено при наданні послуг з кредитування. У підсумку банківський сектор продемонстрував гарні результати. На сьогодні в Україні працює 77 банків, включаючи 4 державних і 22 банки з іноземним капіталом. Банківська система не лише стійка, докапіталізована і прозора, а в перше за 5 років – прибуткова.

Я хочу сказати, що ми прогнозуємо фінансовий результат після формування резервів не бухгалтерськими проводками, а чистий фінансовий результат, прибуток банків за 2018 рік на рівні близько 20 мільярдів гривень. Це вперше за останніх 10 років такий фінансовий результат діяльності банківської системи. Банки нарешті почали відновлювати кредитування. Приріст споживчого кредитування, кредитування населення був десь на рівні більше 30 відсотків, приріст депозитів фізичних осіб – близько 15 відсотків. Це показники, які говорять про відновлення довіри до банківської системи, і це вже той тренд, який ми бачимо і на початку 19-го року. Ми можемо говорити, і часткове відновлення

корпоративного кредитування, да, середні ставки є високими. Проте, хочу сказати, що вони диктуються не лише розміром нашої облікової ставки, а й ризиками середовища, які банки закладають до цієї цифри. І сьогодні, коли ми обговорювали одне із запитань, яке було поставлено на голосування на зустрічі з нашими стейкхолдерами, щоби ви знали, які питання набрали найбільше голосів – це відновлення судової системи і робота виконавчої служби. І робота виконавчої служби. Це те, що сьогодні є, на думку учасників ринку фінансових послуг, стримуючим фактором по відновленню кредитування. Один із факторів.

Підсумовуючи результат року, скажу, що ми і надалі будемо працювати для забезпечення цінової фінансової стабільності як фундаменту для стійкого економічного зростання. Проте підбиття підсумків для нас не лише привід відзначити пророблену роботу, а можливість краще зрозуміти наші виклики і наші завдання на майбутнє. Ми хочемо розуміти, що ринок очікує від Національного банку.

Ми розпочинаємо 2019 рік з довгоочікуваної валютної лібералізації. 7 лютого вступить в силу Закон "Про валюту і валютні операції". Національний банк після прийняття вказаного закону в минулому році провів колосальну роботу по аналізу діючої нормативно-правової бази, яка була підґрунтям чи як доповненням Декрету про валютне регулювання 93-го року. У нас діяло 56 нормативно-правових актів. Ми це все згрупували і зробили нове регулювання – 7 постанов. 7 постанов, які будуть регулювати діяльність на валютному ринку. Всі ті постанови були розроблені в минулому році, вчасно оприлюднені і пройшли обговорення, прийняті в кінці року і вступають в силу разом із Законом "Про валюту і валютні операції" 7 лютого.

Наближення вільного руху капіталу сприятиме імплементації в Україні, виданих організацій економічного співробітництва і розвитку, плану дій щодо запобігання розмиванню податкової бази, так званого пакету BEPS. Зрозуміло, що сам Закон "Про валюту і валютні операції", ну, він хороший, він може запуститися і діяти в повному об'ємі, тому що туди закладали не рамкові положення, а широкий повноцінний вільний рух капіталу, але, однак, існують певні фактори, які будуть стримувати його імплементацію в певному об'ємі, BEPS і спільно з Міністерством фінансів Національний банк працював над розробленням цього законопроекту. Ми надіємося, що в цьому році ці норми, вісім із п'ятнадцяти, будуть прийняті, як це прописано в законі, для того, щоб розширити зону застосування Закону "Про валюту і валютні операції".

Ми говорили, що, я ще раз повторюся на сьогоднішній зустрічі, на 19-й рік одним з пріоритетних наших завдань – це є відновлення кредитування. Попри те, що є позитивні тренди в частині споживчого кредитування, кредитів населенню на споживчі цілі, нас більше цікавить корпоративний сектор, тому що це розвиток економіки, нас цікавить малий, середній бізнес і банки дійсно ще не на повну силу працюють сьогодні із великими корпоративними позичальниками, іпотечними кредитами для населення. Ми розуміємо, що на заваді відновленню кредитування стоїть високий рівень непрацюючих кредитів. Способом розв'язання, який підтримує ринок, є створення правового поля для діяльності компаній з управління заборгованості. Була сьогодні дискусія і висказання від Михайла Володимировича альтернативних сценаріїв, давайте ми попрацюємо спільно з комітетом, банківським сектором, виберемо ті кроки які дадуть змогу, можливо, треба широким фронтом наступати для того, щоб розв'язати цей вузол і відновити кредитування реального сектору економіки.

Я скажу, що, да, високі ставки – це не лише результат монетарної політики, це також ризики інституційного середовища, незавершеність судової системи, про те, що сьогодні говорили, треба, щоб було дотримання законів і захист прав кредиторів всебічно і з однаковим підходом до всіх учасників ринку. Тут нам треба працювати спільно і я абсолютно згідний з паном Довбенко над тим, що це ще, як кажуть, непочатий край роботи.

І наприкінці я хочу сказати, що в цьому році наша співпраця важлива як ніколи для розвитку фінансового сектору. Я підтверджую прихильність Національного банку принципу прозорості. Ми надалі будемо розвивати площадки для діалогу, розраховуємо на плідний діалог з комітетом в майбутньому. Хочу закликати нас, вас, з вами до порозуміння і ефективної праці.

Я впевнений в тому, що ті започатковані, напрацьовані наші взаємовідносини в попередніх роках повинні продовжуватися і в цьому році. Ми не повинні, ну, фінансовий сектор принаймні так сьогодні сказав, що подвійні вибори, да, певні виклики, ризики є, певна невпевненість і очікування, але життя не стоїть на місці і ми як Національний банк, який поза політикою, який сьогодні демонструє прозорість для всього загалу тих, з ким нам приходится працювати, ми готові продовжувати ті напрацювання, які були, залишатися незалежним центральним банком, проводити монетарну політику в рамках мандату, який нам наділений, і продовжувати співпрацю з профільним комітетом для того, щоб прийняти вже

напрацьовані законопроекти, можливо потрібно розробити нові для того, щоб забезпечити роботу фінансового сектору в повному об'ємі для всіх учасників ринку.

Я дякую. Готовий відповісти на запитання. Готовий йти з доповіддю в парламент для того, щоб виконати норму Закону про Національний банк в частині підзвітності. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Яків Васильович.

Значить, колеги, переходимо до запитань членів комітету, які є до доповідача, а потім виступи. Так що прошу, хто бажає задати питання із членів комітету, прошу. Чи переходимо до виступів, якщо... Є? Віктор Миколайович Романюк просить.

РОМАНЮК В.М. Доброго дня, Яків Васильович. Дивіться, в мене питання два. Перше, я би хотів для себе з'ясувати, яка роль зараз Наглядової ради Національного банку, наскільки вона впливає на ваш процес і наскільки допомагає в практичній роботі, тому що в мене особисто складається враження, що ні в інформаційному просторі не присутні, ні рекомендацій. Я взагалі не розумію, що це за орган і навіщо ми його поки що створили. Ну-от, це перше питання. Друге питання, що мене хвилює, от в законодавчому полі є дійсно от, ну, з того аналізу, що ви зробили, я бачу якісь позитивні моменти, якісь негативні моменти, от. Головний фактор, який для себе я спостерігаю в роботі Національного банку після того як ви його очолили – це принаймні якась прозора комунікація і ознаки стабільності, які з'явилися в цьому році, це дуже важливо і для реального сектору, і для суспільства в цілому.

От мене хвилює ще одне питання, от в ключі цього меморандуму, що Міжнародний валютний фонд зараз оприлюднив те, що до співпраці з Україною, там оцей сектор "С", як ви бачите от вибудову далі нашої співпраці з Міжнародним... міжнародними фінансовими інституціями, як ми будемо в перспективі відходити взагалі від якби від цих організацій і як ми, де стратегія та, що ми будемо самостійні в цьому питанні?

СМОЛІЙ Я.В. Давайте я почну з другого питання. Мені на нього простіше відповісти, тому що ми неодноразово в 2018 році говорили і наполягали на те, що продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом і продовження співпраці з міжнародними інституціями є вкрай важливе для того, щоб перейти 2019 і 20-й роки в пікові навантаження по обслуговуванню і виплаті по зовнішніх боргах. Без допомоги фінансових інституцій міжнародних це би було надто складно, а, можливо, і неможливо.

Як я бачу вихід з ситуації, про яку ви говорите? Давайте, в нас є, я, правда, не маю із собою, в нас є дуже хороший слайд по аналізу фінансового сектору і боргів, які накопилися в Україні, починаючи там з 2006 року по нинішній день. Коли подивитися оті стовпчики дефіциту державного бюджету, то, починаючи з 2007 року по сьогоднішній рік, жодного разу державний бюджет не був прийнятий або збалансований, або з профіцитом – кожен рік з дефіцитом. І весь час закладувалося, що цей дефіцит бюджету повинен фінансуватися за рахунок запозичень. Таким чином протягом там 10-12 попередніх років в нас оці стовпчики, різниця між доходами і видатками державного бюджету фінансувалася за рахунок запозичень і жодного разу ніхто не придумав, що треба ці борги погасити, вирівняти, прийняти бездефіцитний бюджет, застовпити на якийсь момент оцю ситуацію і піти з трендом погашення, наразі тренд – тільки збільшення. Минулого року Кабінет Міністрів презентував стратегію управління державним боргом. І я звернув увагу, і, по-моєму, на комітеті про це також говорилось, що ми зафіксували 46 мільярдів доларів у еквіваленті зовнішній борг, який був на момент прийняття цієї стратегії, і далі, як ми плануємо його обслуговувати і погашати. Однак кінцева ціль, яка була озвучена, вона не фіксувалася на абсолютних значеннях, а фіксувалася на процентному співвідношенні: доля боргів до ВВП. Так я, як математик за професією, а сьогодні керівник Національного банку не сприймаю таку позицію тому, що ми повинні поставити мету – зменшити в абсолютному значенні борг і перейти до затвердження профіцитного бюджету таким чином, щоб у перспективі... (це також питання для обговорення), в якому періоді зменшити навантаження на державний бюджет. Тому що цей бюджет, який прийнятий на 19-й рік, якщо ви подивитесь абсолютно цифри, то більше 400 мільярдів гривень йде на обслуговування і виплату по боргах. 400 мільярдів – це 30 відсотків державного бюджету, які могли бути спрямовані на інфраструктурні проекти, на соціальні виплати й на інше. А ми сьогодні взяли, позичили і знову віддаємо – це безкінечний шлях.

Уперше, от звертаюсь до народних депутатів, поставте собі за мету і прийміть бездефіцитний бюджет у 2020 році, а краще – профіцитний. І оце, що буде більше надходжень над видатками – на обслуговування боргу, тоді ми будемо бачити якусь перспективу. А в тому тренді, який сьогодні є, я не бачу виходу з ситуації, крім як запозичувати гроші.

Чому міжнародні фінансові інституції? Тому що вартість ресурсів, які вони нам дають – МВФ, Світовий банк, Європейська комісія – в рази дешевший, ніж та з якими сьогодні стикнулося Міністерство фінансів запозичення на зовнішніх ринках. Країни, які розвиваються сьогодні мають

великий ризик інвестиційної привабливості. Гроші можна позичити, але ціна цього ресурсу не підйомна, вона надто дорога і нам треба від дорогих ресурсів позбавлятися в першу чергу. Поки з нами працюють міжнародні фінансові інститути загальноприйняті, треба користуватися цим моментом, брати дешевші гроші, погасити дорожчі, але кінцева мета – взагалі зменшити дефіцит державного бюджету, вийти на затвердження профіцитного або бездефіцитного і обслуговувати зовнішній борг.

Стосовно співпраці з Радою Національного банку. Я хочу сказати, що після повної комплектації в минулому році в нас наладилася і, я вважаю, сьогодні продуктивна співпраця. Я би не хотів забирати ці лаври від члена Ради, який сьогодні присутній, попросити Василя Фурмана прокоментувати з його сторони. Тому що в мене двояка позиція. Я як Голова Національного банку і як член Ради Національного банку, ситуація може сприйматися вами неоднозначно. Тому є незалежний член Ради, якщо можна, передати слово Василю Фурману.

ФУРМАН В.М. Доброго дня, шановні колеги. Дійсно ми побудували конструктивну роботу з Правлінням Національного банку, особливо коли, ну, Яків Васильович був призначений і Головою Національного банку, і до цього часу, в принципі... Що стосується функціоналу, то ви ж як народний депутат в 15-му році голосували за новий Закон України "Про Національний банк" і там чітко прописано в статті 8 щодо завдань Ради Національного банку, які стоять, вони значно розширені на сьогоднішній день.

Разом з тим знову ж таки є правління, яке відповідає по суті за операційну роботу, і Рада Національного банку, наприклад, якщо ми говоримо про Основні засади грошово-кредитної політики, вона їх розробляє, але виконує Правління Національного банку. Ну, і зрозуміло, що звітує. Якщо ми говоримо про бюджет, теж саме: проект бюджету надає Правління, а Рада Національного банку його аналізує, при тому, що, до речі, знову ж таки треба відмітити професійний склад Ради Національного банку. У нас є, ну-от, наприклад, ті люди, які стали членами Ради Національного банку і пройшли по квоті Верховної Ради, ну, Ричаківська Віра Іванівна – голова аудиторського комітету, вона майже все своє життя відпрацювала на керівних посадах в Національному банку і остання посада – заступник Голови Національного банку, головний бухгалтер. Тобто ви розумієте, що вона повністю розбирається в цих питаннях.

Що стосується... Ми постійно як мінімум раз в місяць, а то і частіше, заслуховуємо правління, відповідальних осіб за ті чи інші напрямки по тим чи іншим питанням в Національному банку, надаємо свої пропозиції і правлінню, і Кабінету Міністрів знову ж таки відповідно до Закону України "ро Національний банк".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Миколайович. Хто бажає висловитись...

РИБАЛКА С.В. Дякую, Михайло Володимирович.

Дуже приємно слухати Голову Національного банку, коли він каже, що нам треба гроші, які ми беремо під великий відсоток, поскоріше віддавати і залучати гроші більш дешевші, а взагалі – запускати економіку. І всі ми розуміємо, що, на жаль, якщо в бюджеті, як в цьому році, у нас не буде стимулів для розвитку економіки, то ми і далі будемо ухвалювати не такі бюджети. А для того, щоби робити ці стимули, в тому числі правильно ви кажете, Яків Васильович, треба і доступне кредитування реального сектору економіки. Тому що, ну, дуже гарно, що у нас люди пішли, скажімо так, в банки і населення несе гроші на депозити на 15 відсотків, ви сказали, але якщо поррахувати... але якщо поррахувати, якщо я не помиляюсь, ну, в доларах, то втричі менше, в 3,5 рази менше, ніж в порівнянні, ну, з минулими роками, якщо в доларах. Було 70 мільярдів, а зараз там 18 мільярдів, ну, якщо перерахувати в долари. Але, ну, понесли, і це гарно.

У мене питання наступне. Яків Васильович, які інструменти для відновлення кредитування, от я хотів би почути, крім того, що нам треба там поганих, токсичних, ну, кредитів і портфелів позбуватись в банках. Чи планується і в яких межах чергове підвищення процентної ставки, облікової ставки, чи буде вона чи ні? І ви сказали, що там згідно того, що Закон про валюту у нас вступає в силу, буде 7 постанов Національного банку, які будуть, чи планується і якщо планується якісь валютну обмеження, ну, Національного банку на цей рік? Дякую.

СМОЛІЙ Я.В. Значить, стосовно валютних обмежень, сьогодні є низка діючих валютних обмежень, які були введені в 14-15 роках. Протягом останніх 3 років ми постійно їх зменшували і з прийняттям закону частина цих обмежень залишиться діяти, але ми даємо дорожню карту, коли і в які строки ми відмінімо.

Крім того, вступом в силу Закону "Про валюту і валютні операції" одразу багато обмежень, які декретом диктувалися, вони відпадають і ми про них вже не одноразово говорили, вони і ми підтримуємо, там і термін якого в розрахунках по зовнішніх валютних операціях. Відсутність реєстрації

кредитів від нерезидентів, контроль за операціями, які нижче 150 тисяч гривень, відсутність ліцензування, а тільки декларування і багато інших обмежень, які сьогодні діють вони будуть зняті. Ті обмеження, які були введені в зв'язку з кризовими явищами в 14-15-му році, як це об'єми продажу обов'язкової валютної виручки, вони поступово будуть зменшувати самі перерахування дивідендів за кордон. Це в планах, як можна скоріше ці обмеження зняти. Те, що стосується відновлення...

_____. (Не чути)

СМОЛІЙ Я.В. Ну, наразі ми не бачимо підстав вводити додаткові обмеження, про це свідчить і стан валютного ринку на сьогодні, і ситуація фінансової стабільності, яка є, вона дає нам підстави для того, щоб наразі немає аргументів для того, щоб вводити додаткові обмеження.

Відновлення кредитування. Воно більш широко і не все, як кажуть, на стороні Національного банку. Я вже говорив сьогодні, що одним із факторів, який учасники дискусії сьогодні відзначали – це повноцінне перезавантаження роботи судової системи і органів стягнення... виконавчої служби виконавчого провадження. Ці... якби цьому ризику, цьому виклику найбільше голосів віддали люди, які були присутні в залі. Безумовно, висока облікова ставка. Але ми вже говорили про те, що інфляція зайняла тренд в сторону зменшення. Це якби стимулює нас до пом'якшення монетарних умов. Як тільки ті умови, які впливають на рівень інфляції, будуть сприятливими для того, щоби пом'якшити і знизити облікову ставку, безумовно, Національний банк буде застосовувати всі можливості для того, щоб цей тренд, і в частині облікової ставки, переключити в сторону зменшення.

_____. Збільшення, ну, місяць, два, там, найближчим часом не планується.

СМОЛІЙ Я.В. Да. в нас...

_____. Я в найближчий час кажу.

СМОЛІЙ Я.В. В найближчий час, да.

_____. Не планується. Добре. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, ... Віктор Миколайович.

ДЕМЧАК Р.Є. Ну, продовження питання про інфляцію. Одна із функцій Національного банку, як вже була заявлено, це інфляційне таргетування і... Ну, ми бачимо, що Національний банк в минулому році майже виконав той план, чуть-чуть він якби відхилився. Але у IV кварталі значно збільшена емісія гривні на 49 мільярдів гривень це за рахунок викупу валюти, яка була на ринку. Яким це чином вплине на, в тому числі на, збільшення монетарної бази, на курс і, відповідно, можливо, і на інфляцію.

І друге питання – це законодавча робота. Я знаю, що Національний банк зараз готує законопроект по деривативам, саме валютним деривативам, він трошки йде в дисонанс із Законом про деривативи, які готує Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку. Які ваші плани?

І друге. Для нас стало відкриттям, що, ну, на круглому столі у листопаді місяці Національний банк заявив, що він хоче абсолютно змінити саму логіку виведення банків із ринку і роботи Фонду гарантування вкладів. Я нагадаю, що якщо сьогодні у нас неплатоспроможними банками займається Фонд гарантування вкладів, то Національний банк хоче повернути якби цю процедуру назад у Національний банк, і начебто готується, зі слів ваших фахівців, готується такий новий законодавчий акт, що суперечить євродирективам, які, ну, у нас... які ми виконуємо.

СМОЛІЙ Я.В. Дякую, Руслан Євгенович.

Я не готовий зараз коментувати законотворчу ініціативу стосовно останнього запитання. Я знаю, що є напрацьовані зміни до Закону про фонд гарантування вкладів і ми там приймали участь в ньому. Якщо ви маєте на увазі цей законопроект, то він абсолютно прозорий і обговорювався, ніяких кулуарних законопроектів в стінах Національного банку стосовно виведення банків з ринку не розробляється, це я можу підтвердити, а інформацію, яку ви поширюєте, ну, давайте ми тоді знайдемо якусь точку для того, щоб обговорити. Я не володію...

_____. У нашій присутності пані Козлова це заявляла.

СМОЛІЙ Я.В. На сьогодні я не володію такою інформацією.

Стосовно емісії, яка була перед новим роком. Дійсно, це не тільки перед новим роком, а протягом 18-го року об'єм готівки, яка була випущена в обіг, склав майже 40 мільярдів гривень. Великий об'єм був у кінці року, но він традиційний, тому що це торгівля. За січень місяць, за от 15 днів, ми маємо повернення до банків більше 10 мільярдів гривень. Вплив на обмінний курс він би був зразу відчутний і ми би це побачили, однак цього не сталося і ми маємо результати кінця року-початку січня. Є певні коливання, вони поки що не носять якогось системного характеру, більше напевно такий хаотичний, тому що є присутність наша як в частині інтервенцій з продаж, так і в частині інтервенцій з покупки. Я можу сказати, зараз сальдо десь мінус 25 мільйонів доларів США з початку року. Ну, тренди такі: то в сторону укріплення, то в сторону зменшення. Впливу немає. Яка відбулась... Да, частина, ми повинні не

забувати, що у нас є певний рівень тіньової економіки, по різних даних від 30 до 45 відсотків. Я не виключає, що частина тої готівки, яка була випущена в обіг, пішла на обслуговування також тіньового сектору економіки. І третє питання у вас було?

_____ . Закон про деривативи.

СМОЛІЙ Я.В. Закон про деривативи, да, ми схилиємося до того, що цей закон є важливий для банківського сектору. Закон, який розроблявся Комісією з цінних паперів та фондового ринку він надто широкий, і Закон про деривативи, вірніше, розділ про деривативи він там складав невеличку частину в цьому законопроекті. Він виносився декілька разів у стіни Верховної Ради, не знайшов підтримки. І ми не бачимо можливості, щоб цей закон, який готувався комісією, був прийнятий в цілому в найближчий період. Більш простий Закон про деривативи, він зрозумілий і короткий і ми розраховуємо, що він має можливість бути прийнятий більш швидко ніж великий обширний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Віктор Миколайович Романюк.

РОМАНЮК В.М. Ну, от я якраз в ключі Закону про Фонд гарантування, я був категорично проти оцієї всієї тематики з цим Фондом гарантування, тому що це була класична схема, коли ми створюємо вроді бы інструмент захисту, насправді ми створили величезну проблему і вже там останніх 5 років її всі разом розгрибаємо. До сих пір я думаю, що ця проблема ще буде тягнутися років, я думаю, 5-7 мінімум.

В ключі цього ж знову ж таки проблеми, які ми створюємо. Як ви знаєте, я був проти нового Закону про валютне регулювання, але так трапилося, що ми його вже прийняли і країна буде жити в новій реальності. Мене особисто що хвилює? В зв'язку з тим, що я бачу, що, незважаючи на валютну стабілізацію, стабілізацію показників, про які ви говорили, вони для воюючої країни, я вам скажу, досить непогані, можна так сказати, ми бачимо низький приток іноземних інвестицій – це показник довіри до нашої економіки і до системи в цілому, от.

Мене лякає що? Що прийняття Закону про валютну лібералізацію так звану населенню в зв'язку з тим, що воно в нас низькопатріотичне, м'яко кажучи, з'явиться додаткове стимулювання до виводу капіталу з України і до збільшення дефіциту платіжного балансу. Чи готує Нацбанк якісь можливо... Те, що ви прийняли постанови – це дуже добре, я їх там частину навіть пробіг, вони враховують практику попередніх років і стабілізують ситуацію, зм'якшують, грубо кажучи, силу закону цього. Але мене цікавить, що ми будемо робити, якщо розрив платіжного балансу буде різко збільшуватися? Чи є якісь прогнози, як ми будемо це робити? Дякую.

СМОЛІЙ Я.В. Зразу хочу сказати, що ми маємо статистику по ліцензіях, які по суті на рівні дозвільного характеру були прийняті Національним банком у 2017 році для фізичних осіб в межах 50 тисяч євро чи доларів на рік і всі, хто хотів, скористалися цим. Ми повинні розраховувати, що у людей не стільки є коштів, які готові завтра їх вивести. Тобто, ну, більш кризова ситуація була, напевно, в попередніх 2 роки і ті, хто міг, скористалися. Оці об'єми були настільки мізерні, що вони ніяк не позначилися ні на валютному курсі, ні на платіжному балансі.

Стосовно платіжного балансу. Ми сьогодні аналізуємо і важливу складову в структурі складає торговий баланс. І якщо подивитися імпорт-експорт, який сьогодні є, то ми маємо дефіцит торгового балансу більше 10 мільярдів по результатах 18-го року. І тут, мабуть, потрібно включати інші інструменти і дивитися що ми можемо зробити по імпортозаміщенню, де ми можемо розширити приток валютної виручки від експортних операцій, як можливо запустити чи винести із тіні той же ж ринок сільськогосподарської продукції і неконтрольований відтік товару. Тому що Національний банк зробив все для того, щоб контролювати відтік валюти і контроль за валютними операціями, якщо вони були непрозорі, якщо там були якісь операції, які підлягали фінансовому моніторингу, банки сьогодні навчилися це контролювати, відстежувати і ми в частині валютних потоків маємо повну картину. Але ми не можемо сьогодні впливати на товарні потоки, де відгружається товар і валютна виручка не поступає в Україну взагалі, а крім того ще користується, ну, це зі слів учасників асоціацій, які говорять про те, що "сірий" або повністю "чорний" ринок зерна, який сьогодні існує, обмежує як надходження до бюджету, мало того, навіть зменшення чи збільшення видатків з бюджету в частині ПДВ...

СМОЛІЙ Я.В. ...і неотримання валютної виручки як такої, тому що компанії після, як кажуть, зробив свою роботу – подають на ліквідацію, товар відгрузили, валютна виручка в країну не заходить. Тому тут є присутній заступник міністра фінансів, ми сьогодні говорили про кроки, які прийняті урядом, розділення ДФС на податкову і митну службу і як швидко ці процеси відбудуться, і як буде наладжена робота митної служби – на наш погляд, це дасть змогу більшими темпами контролювати надходження валютної виручки від експортних операцій, а, скажімо, підняття або перевлаштування економіки на імпортозаміщення дало би змогу покращити торговий баланс і зменшити його дефіцит.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. (Не чути)

СМОЛІЙ Я.В. Ну, розумієте, любі, любі... Ми не є прихильниками адміністративних заходів, вони ніколи не приведуть до прозорості, це навпаки буде створювати корупційні складові і не дасть того ефекту очікуваного, який би міг бути. Навпаки якщо зробити прозорим для бізнесу сьогодні податкове законодавство, валютне законодавство і створити умови для того, щоб вони виходили з тіні... Треба запитати бізнес, що їм треба для того, щоб вони не працювали в тіні? От що їх стримує сьогодні? Повірте, 40 відсотків тіньового ринку це... я не знаю по статистиці, напевно можна ще якийсь поправочний коефіцієнт зробити в більшу сторону. Ну візьміть, 50 процентів у тіні, це поза всіма доходами, то єсть собі живе, працює, функціонує ринок. Товарний обмін, гроші, готівка, яка 360-380 мільярдів гривень поза банківською системою, вони собі живуть своїм життям і взагалі не звертають увагу. Не платять податки, не платять у Пенсійний фонд, немає контролю за валютною виручкою. Все це безконтрольно. Мені здається, що тут треба трошечки нам посилити в цьому полі роботу і правоохоронних органів, і фіскальних органів, і митної служби для того, щоб зменшити цей показник. Ну, Мінекономіки звітує, що за 18-й рік відбулося зменшення з 33 до 32 відсотків. Ну, на такому фоні це ніщо, да, при похибці арифметичній і заокругленні можна сказати, що нічого не помінялось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Яків Васильович.

... я вибачаюсь, но негатив я бачу в тому, що, колеги, комплексний показник, який функціонує в економіках різних країн, а це питома вага кредитного портфелю до ВВП країни, у нас скочується катастрофічно. І сьогодні уже біля 30 відсотків ми коливаємося. Ну, це є не нормально, 900 з лишнім мільярдів гривень і ВВП під майже 4 трильйони. Цього явно недостатньо, якщо ми хочемо нарощувати темпи економічного зростання, ну, це не достатньо цього ресурсу. Ми маємо думати, яким чином, от в цій частині активізувати свою роботу.

І тому я вважаю, що на наступний рік Національному банку варто сконцентруватися на двох важливих надзвичайно проблемних питаннях, я би сказав, хворобливо важливих.

Перше – це як нам зрушити нарощення кредитування, бо без цього не буде пожвавлення економіки. І я тут вважаю, що аргументи в тій частині, що десь Яків Васильович сьогодні навіть теж сказав, але я доповнив. У нас колосальні обсяги повернення боргів на 2019-2020 роки, і вже в практику державну запроваджено, що ми перекредитуємося. У нас навіть не ставиться питання, щоб ми... яким чином повертати будемо? Ну, добре, були попередники погані, ми погоджуємося. Ну, а ми?! Ми – кращі. А як ми будемо віддавати? Не видно, як ми будемо віддавати, а віддавати – завжди треба нарощувати ВВП, нарощувати економічне зростання і звідти можемо повертати. А якщо ми не нарощуємо і навіть собі за ціль поставили 3 відсотки ріст ВВП, ну, це так, щоб ми... ну, так, "щоб штани не впали і витримали". Ну, колеги, у нас я хочу сказати, що 25 відсотків, от статистика позавчора я бачив, 25 відсотків населення за межею бідності і одна третя живе за менше ніж прожитковий мінімум 1 тисяча 843 гривні. Ну, якщо ми не будемо нарощувати ВВП, не будемо економіку активізувати, як цим людям допомогти, як їм вижити.

Тому, колеги, найважливіше мені здається, що Національному банку варто було би от цю проблему взяти за основну в 2019 році і українцям підставити серйозно плече. Ну, до кого ми можемо звертатися, до якої державної інституції, професійної, фахової, як не до Національного банку, який як мегарегулятор має, по-моєму, достатньо підстав, щоби управляти правильно ситуацією. Ви пам'ятаєте, як нам в комітеті представники Національного банку доводили, що Закон про відновлення кредитування – це, це... як це? Спасательний круг. Значить, і як ми тут з вами пам'ятаєте, спорили, дискутували, нам повертали на повторне друге читання, но ми все-таки відстояли майже все, що просили фахівці Національного банку і банківської системи. Нас інколи звинувачують представники бізнесу, що ми схилили шальки терезів на бік банківської системи, ну, я погоджуюсь тут, закон підписаний Президентом в жовтні, можливо, ще ми не маємо поки що відчуття, що він вже почав діяти, але ми його, навіть, для судової системи дали. Тому що фактично там ми чіткіше виписали право власності. От суть того було законопроекту.

Можемо дискутувати, але і спадщина, і багато інших речей, які тепер дозволяють в судах більш чітко говорити про те, в чому проблема і як з ..... різного читання в різних законах, а більш чіткіше сфокусувати увагу на тому, як повинно бути, і в законі це виписано. І я думаю, що тут ми маємо попрацювати активніше.

Хочу сказати, що навіть структурні реформи, які ми хочемо щоб відбулися в країні, ну, колись був держплан при комуністичному режимі, той визначав, що має бути у зміні і що має бути краще. Но зараз ми вважаємо, що кредитування – це якраз той механізм, який сприяє доробити структурні зміни. Тому що туди, де йде ресурс, значить, він там бачить і дохідність, і перспективу, а де немає цього, то

чого туди вкладати кошти. А якщо цього механізму нема, не діє, то ми не можемо розраховувати на структурні реформи. І тому, колеги, другу проблему, яку я вважаю, що для Національного банку, це є номер два і по важливості, ну, – це проблемні активи. Ну, подивіться, Яків Васильович, на 1 січня 18-го і на 31 грудня 18-го, ми навіть там, по-моєму, на 0,2 ще й зросли. Ну-ну, це ненормальне явище. Ну, який організм може вижити, коли він на 56 відсотків мертвий?

Ми ж говорили, тут не треба нічого придумувати, бо навіть той законопроект, я вже казав Нацбанку і підкреслював, в нас не монополізація на вторинному ринку торгівлі проблемними активами, у нас проблема от в тому, як ринковими механізмами дозволити продаж цих проблемних активів, бо якщо він у балансі записаний з номіналом одним, а треба продати тільки за одну десяту частину, ну, кримінал зразу ж для будь-якого державного банку. Слідчий, прокурор, суддя зразу на другий день приходять і питає. Ну то ми маємо оцим нашим банкам, і найперше я хочу сказати, Сергій Олексійович, і державним банкам. Ну, в усьому світі є бед-банк. Ми чомусь рішили... ну, це вже не до вас, бо це були "попередники", як кажуть, бед-банк давайте знищимо. Ліквідували, вивели з ринку, хоча там була вся нормативна база, я маю на увазі, по "Родоводу", всі були положення і так далі. Чомусь їх рішили вивести.

Ну, в якій країні, коли є проблемність з цими борговими зобов'язаннями хоча би на відсотків 5-7, відсутній бед-банк? В якій країні?

Ми були в Японії з Сергієм Вікторовичем, там, по-моєму, 7 відсотків тільки колигнулося – зразу створили. І ще й дали такі повноваження, що зразу навели лад. А ми... А ми не знаємо, чекаємо, ну, може само розсосеться. Нема грошей!

Давайте порахуємо. Ми в лютому 2015 року... це скільки вже, 4 роки?.. на наших парламентських слуханнях, банківських, пропонували створити такий бед-банк. Добре! Кажуть, нема грошей. Порахуйте, он хай може Сергій Олексійович, він новий чоловік на посту заступника, скільки ми з бюджету влили в державні банки на підтримку їхніх? Давайте ми би спрямували на бед-банк і скільки можна було би вже ринковими механізмами допомоги стати на ноги, щоб потім не дискутувати.

Я хочу, щоб ми, можливо, десь тут, Яків Васильович... Рада фінстабільності створила цей комітет по роботі з проблемними активами у липні місяці. Я тоді, пам'ятаєте, вас запитував, швидше за все прийдеться, видно, якісь законодавчі зміни робити. Ну, без комітету там засідання проводять. Давайте ми... ми готові туди долучитися, давайте ми наших фахівців, ми, депутати, приїдемо, щоб ми зрозуміли і скоротили той час, коли треба буде від ідеї до реєстрації у сесійній залі і дискусії. Ну, давайте ми це будемо робити. Ну, якось воно так поки кулуарно і рішення немає. Тому, колеги, дві ці найважливіші проблеми, якщо ми зуміємо підключитися професійно, серйозно, дадуть нам можливість серйозно зрушити і економічне зростання, і пожвавити економіку, і стати потужно на ноги банківській системі.

Я пропоную, колеги, давайте ми таким чином поступимо, що значить прийняти до відома, чи вірніше прийняти інформацію Голови Національного банку України до уваги, враховуючи те, що ми тут почули, і те, що висловив Яків Васильович, можемо доручити мені чи, я думаю, не обов'язково доручати мені, хто із членів комітету забажає виступити, у ході дискусії зможе, я думаю, долучитися і висловити те, що ми тут говорили. Але перший пункт "до відома" я пропоную все-таки його проголосувати.

Які є ще інші думки, члени комітету? Прошу. Віктор .....

РОМАНЮК В.М. Дивіться, по-перше, репліка. Ви знаєте, я повертаюсь, у 2015 році у нас була дискусія на комітеті про ці проблемні банки, тоді ми говорили, що якщо ми... Я тоді казав, що якщо ми не створимо цей проблемний банк, цей досвід Туреччини тоді показав і Індонезії, це все закінчиться тим, що ми будемо постійно платити і ніякого ефекту глобального не буде.

А друге. Я от звертаюсь зараз, дуже хороший підсумок голови комітету з приводу того, як ми працюємо. Ну, то є вже ж показники нарізка тих нормативних актів, які ми прийняли за останні 4 роки. Дивіться, якщо ми будемо концентруватись на тому, що ми будемо підчищати, як я називаю, юридичну складову процесу, тобто, грубо кажучи, якщо ми думаємо, що ми приймемо закон про пожвавлення чи там приймемо закон про фінансову реструктуризацію, це дозволить змінити кредитний ринок – абсолютно ні, абсолютно ні. Тому що ми тільки заганяємо ринок у цю пучину судової тяганини, яка абсолютно корумпована була, є і залишиться. Ну що ж ми будемо, ми ж не діти, ми розуміємо це все. Тому нам потрібно концентруватись абсолютно на інших речах. Ми згадали сьогодні планову радянську систему, так я вам скажу, от єдина п'ятилітка, яка була в Радянському Союзі, там тоді Косигін ще там займався тим Радянським Союзом з 69-го по 74-й рік, він сказав, що якщо ми не будемо людей привчати до правила працювати і заробляти, тоді не буде ніякого ефекту взагалі в економіці, нам потрібно заганяти ринок в прозорі чесні умови. Ну, що ми банкам створюємо ці юридичні служби, вони

займаються, бігають по цих судах? Це не інституція банків – займатися, це зовсім інші профільні установи мають цим всім займатися. Ну, що ми придумуємо постійно велосипед і наступаємо на одні і ті самі граблі? Тому нам потрібно змінювати філософію цього питання і Національному банку потрібно відходити від цього, нам всім потрібно забувати це все. Ми проходили.... країна проходила це тричі, тричі це країна проходила тільки на моєму досвіді. Звичайно, потрібно йти цивілізованим шляхом створення цього банку і все інше, відходити від цих всіх правил, тому що це шлях в нікуди, хлопці. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... Національного банку України пана Смолія до уваги, прошу голосувати. Хто – за? Прошу опустити. Павло Олександрович – за?

РІЗАНЕНКО П.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Одноголосно 8 членів комітету прийняли таке рішення.

Колеги, я вам дякую всім, кого запрошували на це питання нашого засідання, за участь, бажаю вам успіхів. Переходимо до другого питання.

СМОЛІЙ Я.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друге питання – проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (реєстраційний – 9417). Значить, законопроект Кабінету Міністрів, значить, ми домовилися Сергій Олексійович Верланов заступник міністра, 5 хвилин.

ВЕРЛАНОВ С.О. Дякую.

Шановний Михайло Володимировичу, шановні народні депутати, проект закону України, що пропонується вашій увазі, розроблено відповідно до, власне, нашого Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Плану пріоритетних дій уряду та меморандуму про співпрацю між Україною та МВФ. Також він є черговим оновленням законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і, перш за все, імплементує і норми Четвертої директиви Євросоюзу 2015 року "Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму" та норм Регламенту ЄС "Про інформацію, що супроводжує грошові перекази".

Також хочу зазначити, що прийняття зазначеного законопроекту є однією з умов четвертої програми макрофінансової допомоги Євросоюзу, а також те, що проект закону підготовлений за участі міжнародних експертів. Декілька разів в уряді проходило його опрацювання і доопрацювання, але останню версію законопроекту було схвалено за участі міжнародних експертів USAID проекту "Трансформація фінансового сектору" і відповідно його було схвалено на уряді.

Які основні положення цього законопроекту, достатньо об'ємного з одного боку, з другого боку він витриманий у логіці тих законодавчих актів, які фактично імплементують практики запобігання та протидії легалізації в Україні? Це, по-перше, запровадження загальноприйнятої та нової термінології, застосування ризикоорієнтованого підходу суб'єктами первинного фінансового моніторингу при проведенні належної перевірки своїх клієнтів та відповідно перехід до кейсового звітування про підозрілі операції, збільшення порогової суми та зменшення кількості ознак для обов'язкового звітування про фінансові операції, удосконалення процедури розкриття суб'єктами господарювання своїх кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та посилення вимог до виявлення суб'єктами первинного фінмоніторингу бенефіціарних власників своїх клієнтів, запровадження міжнародного інструментарію з замороження активів та регламентація дій суб'єктів первинного фінмоніторингу із активами, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, удосконалення законодавчих аспектів, які впливають, які впливають на якість розслідування злочинів з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також перехід до відстеження грошових переказів як інструменту для запобігання виявлення та розслідування випадків відмивання грошей та фінансування тероризму, а також для здійснення обмежувальних заходів.

Прийняття зазначеного законопроекту сприятиме досягненню відповідності правової системи України у сфері протидії відмивання доходів та фінансування тероризму і розповсюдження зброї масового знищення до критеріїв, що висилаються Європейським Союзом до держав, які мають намір вступити до Європейського Союзу.

Беручи до уваги вищезазначене, прошу підтримати вказаний законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Олексійович.

Колеги, перш ніж зробити співдоповідь, я би хотів попросити до слова першого заступника голови Держфінмоніторингу України Ігоря Миколайовича Гаєвського. Має можливість доповнити важливість і актуальність, чому нам треба сьогодні позитивне рішення. Прошу.

ГАСВСЬКИЙ І.М. Дякую, Михайло Володимирович.

Ну, по-перше, хочу подякувати комітету за те, що ми так оперативно змогли розглянути цей важливий законопроект.

Колись у 2014 році в рамках антикорупційного пакету законопроектів був прийнятий... попередня редакція Закону про боротьбу з відмиванням коштів. І, враховуючи комплексність і якість того закону, який надалі... в даний момент є чинний, ми успішно з технічної точки зору пройшли п'ятий раунд оцінки профільним комітетом Ради Європи МАНІВЕЛ системи запобігання та протидії відмиванню коштів. Але одночасно за наслідками цієї оцінки ми отримали ряд питань, які необхідно удосконалити в чинному законі.

Ну, і взагалі, якщо говорити про сферу запобігання та протидії і конкретно цей закон, я сам хотів звернути увагу, так як і Сергій Олексійович про це говорив, на міжнародний правовий аспект необхідності прийняття цього документу, тому що ключовий вектор – це європейська інтеграція. І Четверта директива ЄС, яка була прийнята в 15-му році для всіх держав-членів, була обов'язкова до імплементації до червня 2017 року на даний момент в Україні ще не імplementована, незважаючи на імплементацію майже повну рекомендації FATF.

Тому дуже багато державних органів протягом майже 3 років напрацьовували зазначений законопроект, це всі урядові органи і в тому числі і правоохоронні, які неурядові, також працювали над концепцією, над змінами, які пропонуються і, врешті-решт, ми вийшли на узгоджене рішення, на той проект, який наразі розглядається.

Відповідно до висновку Державної регуляторної служби, він, цей проект не має негативного впливу на права громадян та суб'єктів підприємництва, а навпаки він урегулює і спрощує ті процедури, які наразі застосовуються суб'єктами первинного фінансового моніторингу в контексті проведення заходів стосовно здійснення фінансового моніторингу. І вже, напевно, довгоочікуваним є збільшення порогової суми звітування про підозрілі фінансові операції із 150 тисяч гривень, що є зараз, до 300 тисяч гривень. Є довгоочікуваним зменшення кількості ознак фінансового моніторингу із 17 до 4, як пропонується законопроектом. І перехід на ризикоорієнтований підхід, чим пронизаний, в принципі, цей законопроект, також є європейською і передовою навіть, ну, світовою практикою, те, що зараз застосовується в системах боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму. І саме через те, що були внесені зміни стосовно ризикоорієнтованого підходу, через це було внесено зміни до багатьох статей чинного закону і ми отримали, вже проаналізували висновок Головного науково-експертного управління, де пропонувалося розглянути можливість, можливо, внести зміни до чинного закону. Але, на жаль, там дуже багато статей міняється і все-таки, щоб не... мати цілісний документ було прийнято рішення на урядовому рівні розробити відповідний новий закон. Ну, я дуже просив би, щоби комітет підтримав цей законопроект. Звісно, що є речі, які нам слід доопрацювати, зокрема, з урахуванням останніх законодавчих актів, які були прийняті і по питанням номінальних власників на ринку цінних паперів, тут є речі, які ще треба додати, тому що просто технічно поки законопроект готувався в уряді, не вдалося внести відповідні зміни до тої редакції, яка є зараз. Але це є дуже непоганим фундаментом для того, щоби працювати і змінювати, вдосконалювати національну систему ..... коштів фінансування тероризму. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам. Дякую, Ігор Миколайович.

Ну, колеги, що мені у якості співдоповідача хотілося на чому акцентувати увагу щодо розгляду цього законопроекту. Тим паче, що зараз ми оце з доповідей маємо уже уяву про ключові новації цього проекту. Найперше, що я хочу сказати, що безперечно є світовим трендом посилення вимог до прозорості проведення фінансових операцій. Ну, така тенденція склалася у всьому світі.

З іншого боку, хочу сказати і діючий Закон про протидію і відмивання коштів, і пропонуванням нам законопроект так само, як і підзаконні акти Нацбанку і Держкомфінпослуг, фінмоніторингу, що прийняті на їх основі, містять вельмиширокі і дискреційні критерії віднесення окремих операцій та клієнтів до групи підвищеного ризику. Тут якби, хто на що гаразд. І клієнтам, до речі, сьогодні теж у Нацбанку низка клієнтів з'явилася, що що, хто, як хоче, і знайти справедливості важко. Півдня ходять по, значить, касі, хоча можна взяти офіційну е-декларацію, то єсть дати і показати, що є гроші – теж не полукається.

Хочу сказати, наприклад, зміни до статті 64 Закону "Про банки і банківську діяльність" вимагають від банків ретельно перевіряти клієнтів. Цитую: "... у разі виникнення підозри". Якою

підозри? Щодо чого? Тут ми... ми теж упустили підозри про підозру ми теж, коли голосували пропустили це. І тепер маємо самі, значить, набивати шишки на своїй голові.

Це загальноєвропейська практика.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Там теж є таке. Цитую: "... в інших випадках, встановлених законодавством". У нас теж не встановлено. І теж зсилаються на ті чи інші випадки і кожен аргументує що хоче. Ви пам'ятаєте останню спробу внести зміни до цього закону провалилися, і в перш чергу внаслідок запровадження механізму, ми тут дуже дискутували, цитую: "професійне судження" – пам'ятаєте? Теж воно тут тепер нам аукається. Загалом, як свідчить практика та експертні висновки і НБУ, і Держфінмоніторинг повністю перекладають тягар визначення ризиковості операцій на конкретну фінансову установу, не визначаючи чітко тих критеріїв, яких треба дотримуватися. Хочу сказати, що при цьому останнім часом Нацбанк накладає достатньо серйозні штрафи у десятки мільйонів гривень на банки за порушення законодавства про фінансовий моніторинг. Зокрема, до речі, теж, хочу ще згадати випадок: на форумі, присвяченому запровадженню Закону "Про валюту і валютні операції" лівова частка питань практиків до Нацбанку стосувалася саме валютного нагляду та пов'язаного із ним фінансового моніторингу. І це говорить про надзвичайну актуальність цієї теми і того законопроекту, яким ми сьогодні з вами розглядаємо. Хочу сказати, що такий стан речей природно призводить до того, що банки стають максимально консервативними і вимагають від клієнтів максимальну кількість документів. Цитую про всяк випадок: "щоб бути у безпеці при перевірках, навіть якщо операція не є фактично підозрілою".

Поділюсь, не хотів, але сьогодні секретом з вами поділюсь. В сім'ї є у нас машина Ford Fiesta, уже старенька. Дружина продала. Рішили купити нову Suzuki, значить, як це Vitara... *(Шум у залі)* Значить, є договір із салоном Suzuki, в якому написано, що треба до 25 числа заплатити гроші, можна однією сумою, можна по частинах. Принесла дружина частину – вчора прийняли. Сьогодні ще десь гроші там були, значить, щоб не забирати з рахунку, пішли сьогодні, кажуть – ні, всі принесіть завтра чи післязавтра. На якій підставі? Ну, от значить, так щоб підстрахуватись по фінмоніторингу. Ну, колеги, моя декларація публічна. Дружина – член сім'ї, там написані наші готівкові кошти, достатні, щоб заплатити за машину навіть без тої проданої і так далі. От оці, знаєте, викрутаси... Ну, якщо це банки... До речі, тут присутній Ігор Володимирович Береза, ви директор департаменту. Банк "Січ", будь ласка, уточніть, вони мають права такі, не мають, якщо є договір? Чи беруть, чи не беруть? Я ж не заперечую, щоб перевірили суму. Я ж не заперечую, що вони повинні, якщо мають підозру, будь ласка, але не приймати, відправляти: ідіть, принесіть, збирайте кошти всі... Ну, на якій підставі?

Тому, колеги, оці всі, щоб якимось підстрахуватися, от скажіть, це що – ми хочемо якимось дати можливість бізнесу трошки якимось вільніше якимось почувати? Ну, тут так обставили, що це просто жах! Тому, колеги, завершую. Головне науково-експертне управління наше у своєму висновку зазначає, що за результатами розгляду у першому читанні законопроект може бути прийнятий за основу з подальшим врахуванням зауважень і пропозицій, Національний банк своїм листом також підтримує необхідність законодавчих змін у сфері запобігання протидії легалізації (відмиванню) доходів, Державна служба фінансового моніторингу України своїм листом також повідомляє про підтримку законопроекту.

Тому я пропоную, колеги, на розгляд перший пункт – рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (реєстраційний – 9417) прийняти за основу. І не заперечую, якщо співдоповідача від комітету визначити мене. Дякую за те, що послушали мою співповідь.

Хто бажає тепер висловитися з цього питання? Прошу, Руслан Євгенійович.

ДЕМЧАК Р.Є. Шановні колеги, законопроект, поданий 19 грудня перед Новим роком, тут свята, і мені здається, що було мало часу ознайомитися з ним. Наприклад... *(Шум у залі)* Так! І коли готував цей законопроект Кабінет Міністрів, не було ніяких консультацій з нашим комітетом. Є багато зауважень і потрібно більш детально, я вважаю, вивчити.

Пропозиція моя заключається в тому, що рекомендувати Верховній Раді повернути на доопрацювання в комітет. Тоді ми стаємо як би власниками процесу, вносимо зміни, в тому числі, і до першого читання, і доопрацьований його відправляємо до Верховної Ради.

Що викликає як би зауваження? Ну, як би тут законопроект минулий, як сьогодні було сказано, він в редакції 2014 року, ми по ньому зараз живемо, він викладається абсолютно в новій редакції, змін дуже багато, це не одна якась поправка.

Є позитивні аспекти – це зменшення критерію моніторингу, сума підвищується. Але за цим є й інші питання, те, що стосовно ринку. Я тільки приїхав з конференції небанківських фінансових установ,

то питання номер один – це фінансовий моніторинг. Тобто, ну, є випадки негативні, от компанія конкретно Maníveo зверталася по... вони, в них, до них є великий штраф по фінансовому моніторингу, по верифікації. Ну, це я для приклада.

Але тут в цьому законопроекті вносяться нові визначення, в тому числі це застосування термінів "вигодоодержувач", "набувач трасту", в тому числі, інших подібних правових утворень. Що це за "інші правові утворення"? Використовуються невизначені поняття, такі як "банк-оболонка". Ну, це тільки... Ну, там порядка 30 зауважень від ГНЕУ є.

Але крім того я ще хочу зауважити, що тут є зміни до Кримінального кодексу, і вноситься зараз кримінальна відповідальність, наприклад, по статті 205 пункт 1. Якщо раніше це був штраф, тут вносяться, по-моєму, там перше порушення... Ну, там є два роки, від трьох до п'яти років ув'язнення. Але що цікаво, що тут же ж, мені здається, що нашими руками вводять ще один пункт, я хочу зачитати: "Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи, в тому числі, документи, на підставах яких вносяться зміни до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань". Яке це відношення має до фінмоніторингу взагалі? Я так розумію, що це якраз блок не до нашого комітету, це, мабуть, все-таки до Комітету правової політики. Що стосовно реєстраційних дій, я знаю, що є... ну, є проблема в Україні – це підробка документів, зняття об'єктів і перереєстрація об'єктів через реєстраторів, які там вносять зміни до підробленим документам. Яке це відношення має до цього законопроекту? Можна його зараз детально критикувати, але для того, щоб не витратити час, я пропоную все ж таки підтримати мою пропозицію, направити її в комітет на доопрацювання і вже... в тій редакції, в якій... в тому числі і порадимся із ринком.

Давайте послухаємо ринок. Тому що при цьому, не порушуючи норми євродиректив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хвилинку, Віктор Миколайович, я дам вам зараз слово. Я тільки уточнити хотів, Ігор Михайлович, Руслан Євгенович пропонує повернути на доопрацювання в комітет запропонувати Верховній Раді. Наскільки мені відомо поки він неприйнятий за основу, ми не є ще власниками, і нам повертати не можуть.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Да.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому можна тільки законодавчі, да, йому можна, Кабміну повернути, але ми можемо це і без сесійної зали повернути їм. Бо, да, ми і ще комітету можемо, бо в сесійну зали ми це не можемо внести. Прошу.

_____. Якщо, навіть, є там питання у цьому, дивіться, ми можемо прийняти рішення, внести його за основу у Верховну Раду, но Верховна Рада почне голосувати, не набере кількості голосів за основу. Безперечно, в першу чергу, що вона буде робити, вона буде повертати автору законодавчої ініціативи, а потім буде повертати комітету. Тому, може, дивіться, є... ми можемо розглянути його і до другого читання, порівняти, він буде вже тоді наш законопроект, якщо прийме це. Якщо не прийме це за основу, то він прийде тоді або до Кабінету Міністрів, ну, швидше всього, що, напевно, депутати можуть підтримати і щоб в комітет повернувся. Тому є пропозиція. Може давайте все-таки за основу, а там уже в сесійному залі буде визначатися, куди він попаде. Або давайте відразу зараз листом будемо повертати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Миколайович Романюк. Прошу.

РОМАНЮК В.М. Дивіться, знову ж таки, повертаючись до реплік, які тут озвучував, тут фінмоніторинг сидить, я пам'ятаю, коли приймалися перші нормативні акти по фінмоніторингу і які задачі вони ставили, і які очікування були. Я вам скажу, крім проблем для банківського сектору, ми нічого не отримували. Це – перше. Друге – фінмоніторинг виявився так, що у нас з держави вивели за останні 3 роки 25 мільярдів доларів, і якось цього всього ніхто нічого не помітив, десь приблизно за різними оцінками. Питання в іншому. Дивіться, я прибічник того, що комітет має працювати шляхом не створення проблем, а мінімізації їх.

Тому, враховуючи... Відверто скажу, от я почав теж пробігатися по цьому нормативному акту. Для мене абсолютно загадка взагалі чому його розглядаємо на комітеті, тому що не було ж висновку по ньому. Тому я пропоную внести пропозицію відправити його ініціатору законодавчої ініціативи – Кабінету Міністрів України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Третя пропозиція. Хто ще бажає висловитися?

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Значить, колеги, дивіться, я вас проінформую. Згідно статті 114 рішення за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні може бути: перше – прийняти законопроект за основу з дорученням головному комітету підготувати його до другого читання; друге може бути – відхилити законопроект і третє може бути – повернення законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання або направлення його до головного комітету і підготовки на повторне перше читання, визначивши при цьому основні положення, принципи, критерії, яким повинен відповідати доопрацьований законопроект чи його структурні частини.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

Тому, в принципі, можемо, так як каже Віктор Миколайович, взагалі відправити ініціатору законодавчої ініціативи, можемо, так як каже Руслан Євгенійович, значить, сьогодні відкласти і доопрацьовувати, а потім розглянути знов на комітеті, а можемо і за основу.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та.

_____. Це вносить в сесійний зал...

_____. А без сесійного залу ми можемо...

_____. Без сесійного залу... *(Не чути)*

_____. В будь-якому разі *(Не чути)*

Наша думка яка? Ми можемо висловити думку, коли буде доповідь, а вже там все одно буде...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Вікторович, прошу.

_____. *(Не чути)*

ПРИЙМА І.М. Просто ми не маємо бази, ми тоді будемо створювати базу. Якщо ми внесемо на розгляд і, дай Боже, прийметься за основу, ми маємо базу працювати як завгодно до другого читання. Тоді це вже база, основа. Зараз є просто по суті діла, ну, будемо говорити так, створення робочої групи і все по-новому починати. То краще... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую. Ігор Миколайович Гаєвський, прошу, ваша думка.

ГАЄВСЬКИЙ І.М. Дякую.

Буквально два слова. Просто уряд з кінця 15-го року вже працює над цим законопроектом. Тобто він видав за 3 роки найкраще, що може видати. Повертати назад в уряд і, ну, на жаль, чи, ну... _____ *(Не чути)*

ГАЄВСЬКИЙ І.М. От. І тому зараз, ну, мені здається, повертатись ще раз і створювати робочу групу вийде так, що, ну, ми просто втратимо дорогоцінний час, коли могли б в комітеті із залученням громадськості, приватного сектору працювати далі над цим проектом вже в стінах з народними депутатами.

ДЕМЧАК Р.Є. Я просто хотів би, щоб ви може під стенограму зачитали от, можливо, я некоректно висловився, повернути... рекомендувати повернути Верховній Раді на доопрацювання в комітет. От просто із регламенту просто цю фразу і за неї проголосувати, якщо Віктор Миколайович проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачаюсь. Дивіться, Верховна Рада за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні в сесійній залі може прийняти рішення про: перше – прийняття законопроекту за основу з дорученням головного комітету підготувати до другого. Тобто, якщо ми будемо пропонувати, що за основу, то вони можуть проголосувати.

Сесійна зала може, друге – відхилити законопроект. І сесійна зала може, третє – повернути законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання або направити його до головного комітету для підготовки на повторне перше читання. А...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Но ми... Якщо ми напишемо зараз пропонуємо... якщо ми пропонуємо так, як каже Руслан Євгенівич, то сесійна зала не буде розглядати. Ви розбирайтеся самі, комітет.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це якщо ми за основу, то... а сесійна зала може сказати: "Ні, ви далеко пішли. Повернути от так як тут написано може". Але все рівно треба в сесійну залу внести. А не можемо внести, якщо ми рекомендуємо розглянути. Бо якщо ми зразу...

_____ . (Не чути)

_____ . ...зала скаже повернути... (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да.

_____ . Ну... Руслан Євгенійович.

РІЗАНЕНКО П.О. Дайте слово.

_____ . Дайте слово дійствительно!

ПРИЙМА І.М. Хоче Павло Олександрович сказати.

РІЗАНЕНКО П.О. В мене є... я почув із того, що... із обговорення, що в дійсності не всі депутати мали можливість ознайомитись детально із законопроектом, а він фундаментальний і він, по суті, заміщає спеціальний закон, який регулює цілу індустрію. Тому, можливо, нам варто дати депутатам вивчити законопроект і відкласти його розгляд на комітет на наступний і сьогодні не приймати рішення. В мене таке враження склалось з того, що я почув, що багато депутатів з ним так і не ознайомились.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Дякуємо, Павло Олександрович. Теж цікава ідея, я її поставлю на голосування. Дякую вам.

Колеги, тоді може давайте почнемо з цієї пропозиції Павла Олександровича, що зараз відкласти розгляд законопроекту на наступні... на одне з наступних засідань, а його законодавчим... значить, з представниками Кабміну до наступного засідання в комітеті підготувати і чітко визначити, що ми хочемо поправити так, як тут написано: "Визначити при цьому основні положення, принципи, критерії, яким повинен бути, відповідати доопрацьований законопроект". Можемо так?

ДЕМЧАК Р.Є. Я хочу... Чим відрізняється ця пропозиція від пропозиції на потворне перше читання. Тому що, щоб ми не робили, ми зміни не можемо провести. Ми можемо відстрочувати, ми можемо про це говорити, але жодної зміни вже не можемо, він вже є зареєстрованим, він вже є на сайті. Тому чи другий, чи третій комітет воно не поміняє по суті.

Тому потрібно давати в зал, треба показати, що ми працюємо над цим законопроектом, рекомендувати його на повторне перше читання і внести вже зміни в рамках першого читання.

ПРИЙМА І.М. Тут ще раз питання: ми не можемо пропонувати на доопрацювання в комітет. Це повинно йти за... в першу чергу, що комітет пропонує за основу. У вигляді обговорення, коли йде обговорення, зал бачить, що законопроект, ну, наприклад, не підтримують. Тоді питання, коли, вот, проголосують, немає 226, тоді Голова каже: "Слухайте, ну, не набирає голосів, що робимо? Направляємо ініціатору? Голосуємо?". Ініціатору тож не набрало. Тоді остання позиція – це направити на доопрацювання в комітет. Але це повинно бути подання комітету виключно з подачею про перше читання за основу, а вже зал, ми можемо там скооперуватися, ну, там, голосами, і чітко так... Голосів за основу не набирає, але голосується всі для того, щоб на доопрацювання. Но подання комітету – це тільки за основу. Або відхилення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре!

Тоді, колеги, я можу поставити по черзі пропозиції, які були тут озвучені. Перша була озвучена мною, що я пропоную рекомендувати Верховній Раді проект, законопроект номер 9417 прийняти за основу і доповідачем визначити пана Довбенка.

Хто за цю пропозицію першу, прошу голосувати. (*Шум у залі*) Зараз. я наступні поставлю. Один... два... (*Шум у залі*) В зал за основу – да!

Один, два... ви – за? Три... і Павло Олександрович що? (*Шум у залі*) Утримався! Значить, три – за? Хто – утримався? П'ять. П'ять утрималось. Хто – проти? Немає, нуль. Тоді... рішення не пройшло.

Тоді ставимо друге питання. Як сформулював...

ДЕМЧАК Р.Є. По ходу надходження?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ДЕМЧАК Р.Є. Я сформулюю. Направити на розгляд Верховної Ради із рекомендацією комітету направити на повторне перше читання. (*Шум у залі*)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нема такого.

ДЕМЧАК Р.Є. ... посилали із... Ні, у будь-якому разі в першому читанні будуть розглядати. Але формулювання буде супроводжувати. Пам'ятаєте, ми не раз подавали: визначитися в залі шляхом голосування; не підтримати. Ми все одно його на перше читання направляємо. Але з результативною частиною "не підтримати", "підтримати", "направити на повторне перше читання". От у даному випадку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, тоді я ставлю на голосування пропозицію пана Демчака: рекомендувати Верховній Раді законопроект номер 9417 розглянути і повернути комітету на підготовку на повторне перше читання. Правильно я сказав?

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Один, два... Павло Олександрович? Три. Дякую. Хто утримався? 5. 5 – утрималось. Проти немає.

І тепер є пропозиція Павла Олександровича, який пропонує (де тут я записав собі) відкласти прийняття рішення на наступне засіданні і до того часу попрацювати з ініціатором законопроекту. Правильно, Павло Олександровичу? Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. *(Шум у залі)* Відправити... То єсть відхилити, перенести розгляд цього законопроекту на одне з наступних засідань, а до того часу попрацювати з законотворцем, що поправити в цьому законопроекті.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 5 – за. Різаненко – шостий "за". Хто утримався? 6:2:0. Рішення прийнято. Рішення не приймаємо, переносимо на одне з наступних засідань.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є, є, є, позитивний є. *(Шум у залі)* Дивіться, що ми можемо. *(Шум у залі)* Найде, найде. Значить, дивіться, що ми можемо. Я поясню, що ми можемо, Олександр Олександровичу, пояснюю, що ми можемо.

ЖОЛОБЕЦЬКИЙ О.О. Ми можемо багато...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, так ти питаєш, я тобі розкажу. Ми можемо на наступному засіданні рекомендувати прийняти за основу і голосувати за умови, що змінимо те, те і те. І це буде за основу. От ми маємо визначити, які принципи, критерії треба змінити в доопрацьованому. От все.

(Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зачитаю, що комітет вважає, що голосувати "за" з урахуванням, що буде змінено ото, ото, ото. Ми то зробили вже? *(Шум у залі)* Да, ми... *(Шум у залі)* Конечно! Да! Що не проходить за основу. *(Шум у залі)* Да!

Ну, все! Починаємо! Давайте, присідайте, колеги. Питання щодо визначення представника комітету у конкурсній комісії для визначення претендентів на посади незалежних членів наглядових рад державних банків. Колеги, на виконання Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення функціонування фінансового сектору в Україні" (від 5 липня 2018 року), ми влітку прийняли такий закон, комітет має призначити представника комітету у конкурсній комісії для визначення претендентів на посади незалежних членів наглядових рад державних банків. Термін був встановлений законом до 10 січня. Але відповідно до закону вимоги до членів конкурсної комісії мав визначити Кабінет Міністрів України. Ці вимоги були затверджені 10 січня 2019 року та подані до комітету 14-го, позавчора.

Пропоную з цього питання спочатку надати слово представникам Міністерства фінансів... хто з вас? Чи Сергій... А! Чи... Так, Наталія Борисівна – так?

Значить, в.о. директора департаменту Міністерства фінансів, прошу.

СТРАХОВА Н.Б. Всім доброго дня!

Шановні народні депутати, з прийняттям закону ми вступили в активну фазу його реалізації, і одним із перших кроків стало прийняття рішення про визначення вимог до членів конкурсної комісії. Постанова, як було вже зазначено, була прийнята на засіданні уряду 10 січня. На даний час постанова має бути надрукована найближчим часом. 14-го ми поінформували комітет і поінформували комітет також про вимоги, які було затверджено рішенням уряду. Рішенням уряду було затверджено окрім вимог, які... щодо непрофесійної придатності відповідно членів, також були достатньо широкі вимоги щодо незалежності членів конкурсної комісії, які будуть відбирати безпосередньо претендентів на посади незалежних членів. Ці критерії, вимоги ґрунтувались на тому, щоб уникнути як політичного впливу, так і незалежного судження відповідно членів наглядової ради. Хочу наголосити, що ці вимоги до членів конкурсної комісії були розроблені експертною групою, в склад якої входили також у нас експерти міжнародних фінансових організацій: це Міжнародний валютний фонд, це Світовий банк і це ЄБРР.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є питання? Прошу Руслан Євгенійович.

ДЕМЧАК Р.Є. Є питання до вимог. Я хочу просто просвітити народних депутатів. Вимога по черговості номер 2. Членом конкурсної комісії не може бути особа, яка є особою, визначеною в частині першій статті 6 Закону України "Про Кабінет Міністрів України" та підпункті "б" пункту 1 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції". До цих осіб відносяться Кабінет Міністрів України, у тому числі Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр, віце-прем'єр-міністр та міністри України всі, потім – особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільських, селищних рад і міські голови. Ну, у тому числі цим пунктом ми викреслюємо ряд посадових осіб і народних депутатів. Я вважаю, я не знаю, чи у нас є такі повноваження, але в будь-

якому разі ці вимоги, я вважаю, що занадто предвзято у тому числі виписані, що стосовно народних депутатів. Тому що деякі були пропозиції у тому числі направити туди представників нашого комітету і ми про це говорили. Тому ми позавчора знали, що якби це блокується. І тому хотілось би знати, які причини цієї комісії, яка готувала вимоги, чому ви внесли цей пункт?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можете сказати, Наталія Борисівна? Чи хто, чи пан Вім Фонтейн, хто з вас? Да. Прошу, Наталя Борисівна.

СТРАХОВА Н.Б. Ну, справа в тому, крім, окрім народних депутатів, як вже було зазначено, да, тут також присутні і міністри, да, Кабінету Міністрів, тобто вони також не можуть входити у склад комісії. Це безпосередньо, скажімо, перше питання – це ефективність роботи, незалежність роботи, уникнення впливу на членів і таке інше. Передбачалось, пропонувалося йти декількома етапами, але, на жаль, вони не прописані у нас в законі. І така позиція була категорична достатньо, оскільки у нас немає як... Ну, як ви знаєте, у нас, якщо ми вибираємо незалежних членів у державних підприємствах є там дві комісії, у нас є комісія нижчого рівня і комісія вищого рівня. Відповідно до закону, відповідно до 7 статті у нас є тільки одна комісія, яка безпосередньо буде розглядати всіх кандидатів, які будуть надходити від компанії з підбору... відбору персоналу.

Тому була така... Ну, це, скажемо, оптимальна конструктивна модель, яка забезпечить незалежність, ефективність, може ще більше щось додати і тоді Вім Фонтейн з цього приводу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, будь ласка.

ВІМ ФОНТЕЙН. Действительно у нас были долгие дискуссии об этом. Мы говорили тоже, что компании с документ... казали, что от членов комиссии будет потрібно очень много времени, там будет много работы. И тоже у нас с коллегами в Вашингтоне мы говорили, и там было как сильная позиция, что комиссия должна быть не политической, должна быть технической. Из-за этого мы пришли до того, что включить цей пункт в...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ну, тут взагалі-то дійсно є питання, якщо не можуть бути міністри, то зрозуміло. Бо фактично власником державних банків є Кабінет Міністрів, делегував свою функцію власника Мінфіну. Мінфіну, да. А депутати, Верховна Рада не є власником державних банків і в комісію могли входити – це тут трохи дискримінаційна ситуація по відношенню до...

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, до депутатів, це дискримінаційна комісія... сентенція, навіть там, я так зрозумів, і депутатів місцевих рад, так. Ну, якщо вони не члени партії, вони самовисуванці, ну, чого вони не можуть бути? Тут трошки так незрозуміло.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, да, це ж ...

_____. ... на громадських засадах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, Павло Олександрович, прошу.

РІЗАНЕНКО П.О. Колеги, пам'ятаємо, що наша воля була велика не просто в голосуванні за цей закон, а в самому законопроекті ми вносили критичні правки досить важливі і наша позиція була врахована. Це раз. І не для кого... ми не приховували тоді на період прийняття цього закону, коли відбувалися перемовини із Мінфіном, із Кабміном, відверто казали, що ми хотіли, щоб від комітету була людина, так, і ми не приховували, відкрито казали, що це скоріш за все буде депутат, член комітету, так.

Тому ситуація дуже дивна склалася, коли найвищий законодавчий орган Верховна Рада ухвалила даний закон, а орган Кабмін з Мінфіном вони прийняли на себе, можна сказати, нормотворчу функцію і ввели обмеження, які не передбачались законом. Ми їм довірливо надали, скажімо, ці повноваження, да, так передбачено у законі, що вони виставляють вимоги. Але, вибачаюсь за різість, їхнє обмеження воно абсурдне, так. Тобто в певній частині от абсолютно абсурдне. Коли говорять про депутатів місцевих рад, шановні, можливо, хтось не розуміє, це люди, які працюють на громадських засадах. Тобто у них є основна діяльність, а є волонтерська. Вони там раз у місяць ходять кудись голосують, да, там, тобто на засідання якоїсь сільської, селищної, міської ОТГ, районної або обласної ради. Тому от склалася уже така ситуація досить неприємна, я б сказав, певна... певний конфлікт виникає, да, там, тобто інтересів між нашим комітетом і Мінфіном з Кабміном, які створили таку ситуацію.

Як з цієї ситуації виходити, я навіть не знаю. Якщо раніше, да, в нас були між собою якісь розмови формальні, неформальні там на тему, що хтось, хто хоче – хто не хоче з депутатів потрапити, бути представником в цій комісії, то сьогодні це вже все неможливо, і наскільки я розумію, то і

кандидатур інших ми не обговорюємо. Тому я навіть не уявляю, які ми рішення можемо зараз прийняти.
(Шум у залі)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павло Олександрович.

Да, ви сказали "абсурдне рішення" Кабміну. Я думаю, що... Якщо ви назвали, що воно абсурдне рішення, то напевно ми могли би... напевно могли би, по-перше, звернутися до Кабміну, для чого він приймав таке абсурдне рішення, і могли би сказати, що ми на комітеті не розуміємо цього. Да, ми можемо погодитися з частиною міністрів, які є представниками власника банку. Може й не варто. А депутати, тим паче всяких місцевих рад, де на громадських засадах працюють... Ну, як це так? Тому, думаю...

РІЗАНЕНКО П.О. Можна я добавлю?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте!

РІЗАНЕНКО П.О. Я хотів ще зазначити, що ця конкурсна комісія, нагадаю, складається з п'яти представників: один – від Президента, один – від комітету, три – від Кабінету Міністрів. І коли, я не пам'ятаю, хто сказав, що от основна ідея була уникнути якогось конфлікту інтересів, я не можу зрозуміти цю логіку. Поясню, чому. Ну, заборонили міністрам там бути, заборонили депутатам там бути. Але все одно це рішення приймає Кабінет Міністрів, Президент і комітет. Да, це може бути не міністр – так? – але якщо переживають за щось, за конфлікт інтересів, все одно може бути призначена не на позиції міністра, не на позиції депутата, умовно скажемо, лояльна людина або яка буде виконувати певні інструкції.

Тому таке обмеження, воно не запобігає усуненню політичного впливу. Сам механізм, який закладений в законі, він все одно передбачає, що комісія утворюється органами державної влади, Президентом і політиками.

РИБАЛКА С.В. Я думаю більше, що депутати ще будуть думати ..... приймати і нести персональну і політичну ще відповідальність, в тому числі. А так, ну, ми ж усі розуміємо, ну, проголосуємо когось і потім будемо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому можемо, тому як рішення? Якщо, Павло Олександрович, ви кажете, що це абсурдне рішення, ну, ми якось мимо вух теж не варто пропускати такі абсурдні рішення. Ми можемо, я думаю, що в результаті дискусії, отої, що тут відбулася, направити своє рішення в Кабінет Міністрів, щоб він частині депутатів і різних рівнів відмінив це рішення, хай міністри не входять, ми не заперечуємо. А чого депутати можуть не входити – ми не розуміємо і тому просимо в цій частині внести поправку, і тоді ми розглянемо це питання. Прошу.

РОМАНЮК В.М. Я пам'ятаю, що таке, що схожа ситуація була десь в 2004 році. Одним словом в цій ситуації мені здається, це в нашому комітеті чи в податковому що щось була там схожа ситуація, коли норма була прописана одним чином, а Кабінет Міністрів змінив по факту цю норму. Ми як комітет прийняв рішення рекомендувати, дотримуватися норм, вимог закону і прийняти положення відповідно до вимог закону, все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... таке звернення, я би сказав ..... на Кабінет Міністрів, що в тій частині, що стосується депутатів різних рівнів, значить, вони відмінили це рішення. Павло Олександрович, ви згодні з таким рішенням?

РІЗАНЕНКО П.О. А ще раз повторіть, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажи.

РОМАНЮК В.М. Павло, дивіться, ми звертаємося, рекомендуємо Кабінету Міністрів привести...

РІЗАНЕНКО П.О. Внести зміни, да?

РОМАНЮК В.М. Да, і привести у відповідності до вимог закону, тому що закон не прописує тих вимог, які написав Кабінет Міністрів.

РІЗАНЕНКО П.О. ... до речі...

..... Дякую.

РІЗАНЕНКО П.О. ... я пам'ятаю, що депутати входять до багатьох конкурсних комісій, по тому ж ДБР входили, по ..... керівництва поліції входили і так далі, і таке інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це теж в листі треба зафіксувати. Дякую.

Хотілося виступити чи виходимо на рішення? Да.

СТРАХОВА Н.Б. .... ми відповідно до вимог закону, да? Законом не встановлено, що вимоги встановлює Кабінет Міністрів. Вимог закону щодо членів конкурсної комісії їх нема в законі, їх встановлює Кабмін – це перше. І друге, я хотіла б ще зазначити, справа в тому, що до кінця березня, чому ще виходили з такої позиції, чому була така позиція наших експертів міжнародних? Справа в тому,

що до кінця березня місяця необхідно сформувати наглядові ради державних банків. Цим... Три банки по 6...

А "Привату" також?

СТРАХОВА Н.Б. "Привату" також треба вводити, сформувати. Три банки по 6 незалежних членів – це 18 осіб. Ми передбачали, що мінімум 3 претенденти має бути на кожну посаду, да, на кожну посаду, яка пропонується. І як сказали в нас компанії по відборі персоналу, треба проводити мінімум годину для того, щоб зрозуміти наскільки фахова людина, мінімум годину інтерв'ю з цією людиною. І відповідно, коли ми прорахували, скільки часу, це занадто багато часу для людини, щоб сидіти завжди на конкурсній комісії. Це так чисто коментар для розуміння, чому так ефективність цього...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ну...

РІЗАНЕНКО П.О. Можна коментар теж скажу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, пане Павло.

РІЗАНЕНКО П.О. Я хочу сказати коментар, що згідно, здається, закону ми ще до 9 січня повинні, на протязі двох місяців з моменту ухвалення закону повинні були делегувати людину в цю комісію. Але, на жаль, ми цього не зробили вчасно на протязі двох місяців, тому що саме Кабінет Міністрів і саме Мінфін не розробив вчасно і швидко вимоги. Тому я б сказав так, що трошки некоректно пробують зсунути відповідальність за збив графіку на когось іншого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павло Олександрович. Я думаю, що це суттєве зауваження, ми в листі це теж зафіксуємо.

Тому, колеги, напевно, ми виходимо на таке рішення. Кабінет Міністрів, коли готував вимоги, міг запросити до підготовки цих вимог законодавця, представника законодавця, і я думаю, що ми могли би упередити багато речей. Знаєте, це як кажуть про мудрого і розумного керівника: розумний керівник – це той, який знаходить вихід із проблеми, а мудрий – не допускає до проблеми. От мудрість треба було проявити і, напевно, запросити представника законодавця, і я думаю, що ми могли б знайти порозуміння, можливо. А так, бачите, ми сьогодні на засіданні комітету, я так розумію, жоден член комітету не висловився підтримати такий підхід. Ну, це ненормально. Тому, колеги, ми рішення зараз не приймаємо, доручаємо секретаріату на основі дискусій підготувати проект листа, кожний член комітету завізує, після того я підпишу і відправимо на Кабмін. Прийнято? Дякую.

Колеги, запрошені... Це питання... Дякую вам. Ми проект листа направимо і вам передамо. Спасибі вам. Переходимо до наступного питання порядку денного. У нас питання щодо порядку та регламенту здійснення конкурсного відбору у члени наглядових рад державних банків. Колеги, дозвольте вас продовжити інформувати. Ми з вами на попередньому засіданні розглядали це питання, пам'ятаєте, у плані інформування.

Значить, що зроблено на сьогодні, комітет на своєму засіданні 20 листопада прийняв рішення про оголошення прийому документів від претендентів для участі у конкурсному відборі на посади членів наглядових рад. Це було 20 листопада. Оголошення про конкурсний відбір та вимоги до кандидатів були оприлюднені шляхом розміщення на офіційній веб-сторінці комітету 26 листопада. І на офіційній веб-сторінці Верховної ради 10 грудня.

Документи подали на сьогодні, скільки?

ПРИЙМА І.М. 38

ГОЛОВУЮЧИЙ. 38 осіб. Більшість з них пропонують свою кандидатуру до всіх трьох державних банків. Кандидати подали пакет документів, який включає підписаний додаток про відповідність вимогам статті Закону "Про банки і банківську діяльність", копії дипломів про вищу освіту та трудових книжок тощо. З огляду на великий обсяг цих документів членам комітету були розіслані лише резюме кандидатів та мотиваційні листи, ну, за наявності, хто дав такий мотиваційний лист. З іншими документами можна ознайомитись за бажанням в секретаріаті комітету. Всі папки сформовані.

Також був відправлений запит до Національного банку України щодо відповідності кандидатів вимогам до керівника банку, встановленим статтею 42 Закону України "Про банки і банківську діяльність". Відповідь на запит очікується до 25 січня 2019 року, від Національного банку ми очікуємо. Пропонується протокольнo визначити подальший порядок проведення конкурсного відбору. Яка пропозиція – на ваш розсуд. 5 та 6 лютого провести два засідання комітету для відкритого обговорення кандидатів за їх участі, на якому надати слово кандидатам та мати можливість задати їм питання. Також пропонується такий регламент обговорення: виступ кандидата – до 3 хвилин, запитання та відповіді – до 3 хвилин. За одне засідання це зробити важко, при повному дотриманні регламенту виступів це займе 4 години приблизно. 6 або 7 лютого провести фінальне обговорення у закритому режимі та визначитися щодо призначення шляхом голосування – таємного або відкритого – ми ще

порадимось. Формат голосування також необхідно, ну, якщо хочемо зараз можемо установити, як ми будемо це обговорювати, тобто голосувати таємно чи відкрито. Або можемо потім після... у ході обговорення, а тоді прийняти рішення. Тому, колеги, я би, значить, просив, якщо є якісь може уточнення і інші думки, кажіть.

ДЕМЧАК Р.Є. ... по результатах репліки від Мінфіну вони на кожного кандидата планують витратити одну годину. Явно, що вони не будуть розглядати так, як ми всі 38, поданих заяв по такому регламенту. Мабуть, вони передбачають дво-, а то і триетапність, і будуть розглядати таким чином, уже фіналістів. Я пропоную взяти за основу приблизно такий же самий підхід: із тих 38-и вивести фіналістів по спрощеній процедурі, і потім краще цей час потратити на там, я не знаю, 5 людей буде чи там... Тобто не заслуховувати ці 4 години, бо буде зрозуміло й так, може, по резюме це буде зрозуміло, можливо... Тобто використати підхід Мінфіну десь приблизно такого ж плану. 38 людей вислуховувати... Я побачу, як ми всіх там висадимо... Мені здається, що не всі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Олександрович, які ваші думки?

ПРИЙМА І.М. Думки щодо процедури.

РІЗАНЕНКО П.О. Я передав, до речі, резюме, так, як хворію, то мав можливість подивитися, так. На мою думку, там 17-20 кандидатів дуже сильні. 20 – таких, ну, вони в будь-якому випадку не прийдуть. А тому ми реально навіть по 3 хвилини всі 38 кандидатів не зможемо опитати. Можливо, нам потрібно їх все-таки якось, якимось внутрішнім голосуванням попереднім просто по розгляду резюме, можливо, кожен депутат проголосує заочно, мається на увазі, сам прийшле табличку, у комітет підготує табличку з проектом кандидатів, а депутат скаже: от я відібрав 20 або там прорекламує їх, да. І ми проінтерв'юємо там 15-20 всього, а інших інтерв'ю проводити не потрібно, навіть 20 людей будемо нам дуже важко за 2 дні обробити. Я трошки не зрозумів по часу, бо було сказано, що це буде 5-6, але це, здається, пленарні дні у нас.

... нічого немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Бо комітет ми можемо зібрати в пленарні дні, тому ми казали, що ми можемо розпочати у вівторок, а завершити в середу пленарного тижня. Дякую. Я зрозумів вашу думку. Тепер ще є Віктор Миколайович Романюк.

РОМАНЮК В.М. Дивіться, в нас була практика ж по відборі кандидатів до наглядової ради Національного банку. І ми бачили розріз цього всього процесу. Якщо ми підемо тим шляхом, що пропонується сьогодні по відборі резюме, це буде суспільний резонанс про те, що в нас була упереджена думка, це треба усвідомити. Це буде по нам як політикам дуже серйозний удар, що ми були вмотивовані, це в пресі підніметься хай. Ну, навіщо цим шляхом? Я пропоную інший варіант, один день присвятити тому, що ми вислухаємо всіх, тільки скоротити з 3 хвилин, наприклад, до 2 хвилин виступ кожного.

... Да, лучше хором.

РОМАНЮК В.М. Ні, ні, ні. Ні, кожна людина виходить, будь ласка, резюме, ми сидимо. І ми відберемо і тоді вже ми скажемо, що ми допустили до обговорення, грубо кажучи, там 10 чи 20 кандидатур, про які говорить, що про те, що говорить Павло Олександрович. Але вони всі мають прийти, тому що це буде упереджена думка і це по нам як політикам буде, ще дуже серйозним бумерангом вдарить. Тому ми... і це буде правильно абсолютно, публічність і відкритість процесу, ми ж декларуємо це все на комітеті.

... бросить жребий.

РОМАНЮК В.М. Да. А тоді вже, а тоді вже, коли в нас буде якась цільова аудиторія, ми тоді вже будемо більш предметно дискутувати по кандидатам. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я думаю, що Віктор Миколайович правий. Дивіться, ми на відміну від інших державних інституцій, демонструємо свою демократичність, публічність, відкритість, прозорість і чесність, Сергій Вікторович прав.

Але, дивіться, давайте відверто як... перед нами була серйозна дилема з вибором членів Ради НБУ, но ми з честю пройшли, нема ніяких скарг. Навпаки, і Нацбанк, і громадськість економічна банківська з повагою віднеслася до прийнятого нами рішення.

... Але Президент там трохи потім...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, Президент да, але ми, але ми не ховаємо очі в Сірка, ми буваємо на круглих столах, на конференціях і ми демонструємо...

... Це авторитет комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це авторитет комітету. Тому, колеги, я вважав би, дивіться, коли ми 5 числа почнемо засідання, от зараз в нас тут присутні 6 чоловік. Ну, не обов'язково нам 5 числа всі 7 мають

бути, просто ми маємо домовитися, що хоча би там 3-4 чоловіка весь час були присутні. Це означає, що хтось може потім вийти, хтось прийти, але ми демонструємо повагу до кандидатів – раз, ми їх всіх ставимо на одну площадку з вимогами, хто б не був який, бо, ну, ми ж розуміємо це. До речі, будуть різні тиски, будуть різні підходи. Ми маємо в цій частині продемонструвати свою повагу до всіх от я би сказав однакову. А потім, як я сказав, нам в закритій частині ніхто не мішає обмінятися, хто собі які помітки зробив. У когось буде 2 кандидатури, в когось 5, в когось 1, в когось жодної не буде, але ми, я думаю, вийдемо на рішення. Прошу, Сергій Вікторович.

РИБАЛКА С.В. .... конкурсний комітет, розподілимо комітет на 2 частини і в трійки, і по трійці будемо, день один в трійці, день другий. То це вже жарт. Я вважаю, що це досить, ну, нормально і підходить така позиція. Так і давайте зробимо, щоб не було ніяких потім резонансів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Більш того, мені підказують от наші експерти, що, дивіться, ми ще ж не знаємо, що Нацбанк нам. Він може відсіяти, він може теж відсіяти частину кандидатів і вже не буде 38, бо ви знаєте жорсткі вимоги до певних документів, а там є...

РИБАЛКА С.В. А ви ж пам'ятаєте, ми ж писали тоді у листі до Національного банку...

..... Ми написали в Нацбанк, що ми очікуємо від Нацбанку оцінку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому буде ще менше.

ПРИЙМА І.М. ...щоби всі були готові.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да. Тому, колеги, тоді я ставлю на голосування, бо висловилися фактично ті, хто отой варіант, який я зачитав, запропонував, я бачу, він підтримується переважною більшістю. Я прошу його підтримати і взяти до виконання.

Хто за цей варіант, прошу голосувати. Раз, два, три, чотири, Павло Олександрович, ви теж?

РІЗАНЕНКО П.О. Я не зрозумів який варіант підтримують...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, утримались, да. Ви...

ПРИЙМА І.М. Ну, я можу повторити: 6-го пропрацювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ПРИЙМА І.М. Повноцінно.

РІЗАНЕНКО П.О. Всіх?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ПРИЙМА І.М. Безперечно, так.

..... Кандидати приедут к вам домой.

РІЗАНЕНКО П.О. За 3 хвилини, скласти про кожного супер об'єктивно, глибоке і...

ПРИЙМА І.М. Ну, заслухати, заслухати, Павло Олександрович.

..... Треба голосувати хоч раз в рік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, дивіться, значить, Павло Олександрович утримався. Хто – проти? 2 – утрималось. Ну, колеги, ми більшістю схвалили це рішення. Тому я дякую, колеги. Будемо рухатись досить демократично, поважати всіх і себе. Я думаю це...

ПРИЙМА І.М. То єсть у нас 5 і 6 більше ніяких питань не ставимо, виключно тільки у нас ідуть...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Так. Так. Ну, да в один тур, да, а потім..... да, да.

ПРИЙМА І.М. Просто там пропонувалось 6 числа фонд, то поки відкладаємо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо відсунути, да, ви бачте...

ПРИЙМА І.М. Ну, так щоби не накладно було...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Останнє питання "Різне". У нас тут розгляд та затвердження пропозицій Комітету з питань фінансової політики і банківської діяльності до проекту порядку денного десятої сесії восьмого скликання. Вам роздані... Роздані, так, Ігор Михайлович?

ПРИЙМА І.М. Так, всім роздані.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ж бачте, ми традиційно це робимо. То єсть я пропоную схвалити.

ДЕМЧАК Р.Є. Я вибачаюсь, колеги, у нас тут є перелік законопроектів, які підготовлені до розгляду і пропонується до включення в I розділ проекту порядку денного. Я так розумію, що як пріоритетні 40 штук. Причому тут є такі від 14-го року, наприклад, ну, я перші просто читаю: проект Закону про внесення змін до Закону України про запобігання впливу світової фінансової кризи 14-го року на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва щодо вирішення проблем інвесторів... Я вибачаюсь, може, хтось із вас автор, я просто не знаю, тут авторів у мене немає. Але я думаю, що цей список...

..... (Не чути)

ДЕМЧАК Р.Є. Номер 1185. У нас відкрито розвиток будівельної галузі та житлового будівництва. Це, ні, це тільки один.

_____. *(Не чути)*

ПРИЙМА І.М.. ... ну, це право народного депутата – законодавчої ініціативи. Як ми щось почнемо трошки рухати, він може образитись і сказати...

ДЕМЧАК Р.Є. Ні, у вас є тут перга черга, потім у вас є 140 законопроектів. Просто якщо ми не сконцентруємось на основних...

_____. Ні.

_____. Підготовлених.

_____. Перший розділ – це підготовлені.

_____. Вони в залі лежать.

_____. ... тобто там все, що ми підготовлені...

_____. Все, що основне воно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді, колеги...

ДЕМЧАК Р.Є. Добре, але крім цього у нас є тут третім "втратила чинність", я хочу зачитати.

Ну, по-перше, ми звернулись до головного Комітету з питань промислової політики та підприємництва Галасюка з метою включення законопроекту... виключення законопроекту 7533 про внесення змін до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань" щодо державної реєстрації припинення юридичної особи до них, що втратили свою актуальність. Ну, включити, я вибачте, в негативі сказав, включити в список, що втратили актуальність, бо ми прийняли законопроект 8331 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функціонування фінансового сектору України. І ці питання врегулювали. Разом із тим законопроект про інкасацію, 7215, там неприбутковість фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Також ми його вже просто прийняли.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, добре. Дякую.

_____. Приймається...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Приймається, колеги, під стенограму. Немає заперечень?

_____. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прийнято. Дякую.

І останнє питання про план роботи комітету нашого, значить, на період 10 сесії восьмого скликання. У вас воно теж є, так я бачу...

Чи є якісь зауваження?

РИБАЛКА С.В. А виїзні є чи немає у нас?

_____. Ні.

РИБАЛКА С.В. Это прискорбно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте допишемо, так. Давайте допишемо. Тоді схвалити і цей перелік, а в робочому порядку виїзні будемо визначати, Сергій Вікторович.

РИБАЛКА О.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Одесити, так. Будемо тоді...

_____. Другий рік... ви ж бачите...*(Загальна дискусія)*

_____. Ми зиму продовжимо на літо і в Буковель поїдемо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дякую за участь, гарний настрій... Дякую всім за роботу. Спасибі.